

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostopna petlitna vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—

Pri večjem naročilu popust

Izda se vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
razpisu ob 4. uri jutraj

Posrednik plačani v gotovini

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisni
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekoval račun:
Ljubljana 10.630 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Kdo je nazadnjaški?

Ljudski glas — božji glas — pravi, da je 8. februarja volila pretežna večina slovenskih kulturnih delavcev, cvet slovenske inteligence, dr. Antona Korošca. Razumemo, da to strašno boli klike, ki hoče komandirati Slovenijo pod krinko naprednosti in svobodomiselnosti. Toda duševni delavci, na katere se zdaj demokratsko časopisje karajoče obrača, so že davno izpregledali, da se za tem geslom skrivajo največji nazadnjaški, sovražniki svobode in demokracije ter kulturnega napredka.

Ta družba si zdaj hladi svojo jezo, češ, da so se kulturni delavci ali dali kupiti ali zapeljati (torej so ali podleži ali tepci) od »klerikalizma«, ki je bil v vseh časih in pri vseh narodih nazadnjaški princip, omejevalj svobode, kulturnosti in napredka. Prepustimo sodbo o davnih časih, ko je baje živel klerikalni zmaj, zgodovinarjem, za naše čase pa more nepristranska zgodovina izpričati le, da v Sloveniji ni nikjer drugod toliko nazadnjaštva, nekulturne omejenosti in duševne strahovlade kakor pri oni stranki, ki se imenuje »napredna« in »svobodomiselna«. Bivša narodnonapredna stranka, sestojeca iz trgovcev, podeželskih magnatov in dela uradništva, se je borila deloma za svobodo samo proti Nemcu, ki jim je, zlasti na mejah, gospodarsko konkuriral — doma pa je bila ta gospoda vedno skrajno reakcionarna. Koliko zgočega zvepla je izlil rajni voditelj narodnonapredne stranke na splošno in enako volivno pravico, na kmetstvo, zadružništvo, na konsume, na socialno delavsko zakonodajo, na moderne literarne in umetnostne struje, sploh na vse, kar je šlo preko obzora trškega razumnjaka. Sedajni mladini pa so še zadnji »svobodomiselni« odedo vrli raz sebe in odkrito izpovedujejo reakcijo IV. (fašistovske) internacionale, pod koje okriljem so duševno združeni: Mussolinijevi črne srjace, »jugoslovenski Orjunci«, angleški dihardisti in ameriški kukluksklanci. Mari naj se napredni in svobodomiselni inteligenti navdušujejo za klike, ki organizirajo teroristične kompanije, razbijajo shode, preganja uradnike zaradi političnega prepričanja, vrši pritisk na državljane, da ne bi se posluževali svoje državljanske svobode, oznanja bojkot in boj na nož političnemu nasprotniku, se roga demokraciji, pacifizmu, socialnemu napredku, sporazumu med narodi, odreka tujerodnim državljanom pravico do obstoja sploh, slavi diktaturo, sanja o krvi, potlačenju, zadavljenju celih narodov?

Neki gospod te vrste pozivlja v nekem članku gg. Šerka, Albrehta in Ozvalda, naj poizkusijo oznanjati svoje nazore med »klerikalno inteligenco in omladino« — bodo kmalu videli, koliko je vredna »klerikalna svoboda in naprednost!« — O, ti veliki revšeli smo si mislili, ko smo to brali. Vsi omenjeni kulturni delavci — in drugi tudi — predavajo tudi »klerikalni« omladini, pišejo že dolgo v »klerikalne« revije, se udeležujejo kulturno tudi v najširših »klerikalnih« krogih ali zanje, in vsi imajo to izkušnjo, da so ravno ti krogi za kulturo, za vsako napredno misel in za vsako pridobitev ustvarjajočega človeškega duha tisočkrat bolj dovzetni nego publika, ki se zbira okoli »mladinske« koterije. Ta družba danes nima niti ene znanstvene revije, dočim jih imajo »klerikalci«! »Klerikalci« obvladujejo tudi našo umetniško stvarjanje, najboljši moderni slovenski romanopisec je »klerikalec«, vsaka nova struja je izšla ali vsaj našla največ odmeva pri »klerikalcih«, pa naj gre za to ali ono polje. Če pa kakšen kulturni delavec ni »klerikalec«, je nevtralen, — one, ki capljajo za SDS, pa lahko seštejemo na prstih ene roke. Mi pa tudi vemo, da so v boju za slovensko vseučilišče stali v prvi vrsti vedno »klerikalci«, dočim so se naprednjakari ogrevali zanj le pod pogojem, da bi naši znanstveniki pomagali vleči politični voz SDS.

Kar se tiče politike, vedo ravno kulturni delavci najbolj, da se ne more priznati nobeni stranki toliko naprednega, kulturnega in demokratičnega duha kot

ravno SLS — »naprednjakarije« sploh ne. Oni dobro vedo, da se je SLS od Kreka do Korošca borila za sleherni demokratično svobost, kolikor jih pozna kodeks »človečanskih pravic«, da pa so se naprednjakariji dosledno vojskovali zoper vsako politično in socialno pravico srednjega in malega slovenskega človeka ter se združili zoper politično osvoboditev našega kmeta celo z nemškonalnim veleposestvom. Isto delajo danes »mladini« v družbi s Pašičevo bankokracijo. Če pa ti ljudje smatrajo za »naprednost«, če se zabavljajo zoper farje, če se smešijo dogme,

če se pogrevajo zgodovinske bajke, če se uganja plitvo »prosvetljenstvo« — je to stvar okusa in prežitek dobe, ki so jo slovenski kulturni delavci vsaj po ogromni večini že davno v sebi preživeli.

Zato, gospodje »samostojni demokrati«, ostanite kar lepo sami. Za kulturnimi delavci vam ni treba jokati, niti jih vabiti ali pa jim groziti. Šli bodo slejkoprej svobodno svojo pot, nikdar pa jih ne bo nobena pot pripeljala v vaš tabor, ki je, da se poslužimo vaših besed, tabor nazadnjaštva, omejevanja svobode in sovražnik resnično visoke kulture.

Balugdžić pozvan v Belgrad.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Samostojni demokrati pišejo po svojem časopisu o položaju, kakor da je popolnoma razčiščen, jassen in lahak. Vsi znaki pa kažejo nasprotno, da je položaj bolj zamotan, kakor dosedaj, da je težji od vseh dosedanjih. Ne glede na razmere, ki nastajajo vsled boljše viziranja mas od zgoraj, je treba pribiti dejstvo, da ni nobene večine, ki bi bila zmožna za delo v parlamentu. Zato je treba najti izhoda, če nečemo, da gre naša država vedno naprej težkim usodepolnim časom nasproti. Zdi se, da so tudi merodaj-

ni krogi prišli do prepričanja o nevzdržnosti takega položaja in da resno mislijo na to, kako bi prišli iz tega položaja do normalnejših razmer. To najbolj dokazuje dejstvo, da je poklican v Belgrad naš poslanec v Berlinu Živojin Balugdžić, znan prijatelj in svetovalec krone, ki je bil lani za časa dolgotrajne krize ponovno pozvan v Belgrad. S svojim svetom je stal kroni vedno pri roki. O dejstvu, da je bil pozvan v Belgrad, v vseh krogih živahno komentirajo.

Sklepi opozicijskega bloka tajni.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Te dni so se vršili posamezni sestanki med voditelji opozicijskega bloka. O razgovorih na teh sestankih voditelji strank bloka narodnega sporazuma niso hoteli dajati nobenih podrobnih izjav in tudi sklepe držijo tajno, kar je tembolj potrebno, ker vlada med vladnimi strankami popolna desorientacija glede notranje politike. Voditelji se v kratkem spet sestanejo. Določen je dan za tak

sestank. Na tem sestanku bo prišlo do razkrošnih sestanov. Nocoj so odpotovali skoro vsi voditelji iz Belgrada. Dr. Spaho in dr. Behmen sta odpotovala v Sarajevo, kjer se sestaneja z muslimanskim klubom in vodstvom JMO. Dr. Polić je davil odpotoval skupno s Pavlom Radićem v Zagreb. Ljuba Davidović odpotuje jutri v Vranjo, kjer se že dalje časa nahaja njegova težko bolna soproga.

Dr. Korošec o položaju.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Vaš dopisnik je danes v Jugosl. klubu obiskal dr. Korošca in ga zaprosil za razgovor o sedanjem položaju in o stališču, ki ga bo opozicijski blok zavzel v prihodnji skupščini.

Na vprašanje, kako danes motri dr. Korošec položaj, je dobil od dr. Korošca sledeč odgovor:

»Položaj še vedno ni jassen. Med nami in vladnimi strankami ni nobenih zvez. Mene ne skrbi toliko sedanjí položaj, ta se da popraviti ali vsaj spremeniti, mene najbolj boli, da je ves čas volitev in tudi po volitvah strašno napredovala balkanizacija naše države. Čuvstvo za pravico in krivico, za poštenje in nepoštenje, za resnico in neresnico se je popolnoma izgubilo, tako da moramo gledati v nadaljnji razvoj našega političnega življenja z največjo skrbjo. Nikjer ni čuta realne podlage. Povsod opazujemo samo pohlep po zaslužku, samo strankarstvo, najmanj pa se vidi interesa za državo. Politična morala je padla pod ničlo. To se ni dogodilo samo v Macedoniji, temveč tudi v tistih delih naše države, kjer tega do večerj nismo opazili. Pričakoval sem, da bo solidna zapadna kultura napredovala na Balkanu. Sedaj pa sem nasprotno videl strašno dejstvo, da nam Azija prodira v Evropo. Ozdravljenje naših razmer more priti samo po ozdravljenju naše družbe. Ni faktorja, ki bi gledal na strogo zakonitost, ustavnost in moralnost političnega življenja. Vidimo, da bi bila rešitev takega položaja v okrepljevanje čistega demokratičnega pokreta, pa bojimo se, da ga bo momentana sila zadušila. Če to nastopi, bomo stali pred anarhijo.«

»Gospod načelnik, Vam je gotovo znano, da se dela na pomirjenju obeh političnih taborov in da se že govori o takem pomirjevalnem delu. Ali mislite, da bo lahko prišlo do takega stanja?»

»To gotovo ni izključeno. Težko pa je, da bi se našel skupen temelj po tolikih napakah, ki so bile dosedaj storjene. Recite mi samo: Ali moremo sploh narediti kompromis z nasiljem in korupcijo? Mi nasprotno razmišljamo, ali bi ne bilo bolje dati

možnost, da to strašno nasilno in korupcijsko stanje preživi svojo dobo do konca in tako samo sebe ubije.«

»Ali ne mislite, gospod načelnik, s tem dati slutiti na eventualno abstinenco opozicijskega bloka?»

»Da! Iz tega se da sklepati, da v naših krogih ni a limine izključena misel na abstinenco.«

»Ali mislite, da bi se te razmere vendar mogle ozdraviti, in kdaj mislite, da bi se moglo to ozdravljenje izvesti?»

»Ne vemo in ne poznamo niti ene instance niti ene oblasti, ki bi danes hotela ozdraviti to stanje. Edino ljudstvo samo lahko ozdravi te razmere. Da to izvrši, bi moralo to ozdravljenje vzeti samo v svoje roke.«

»Na kakšen način pa mislite, da bo ljudstvo moglo to ozdravljenje vzeti v svoje roke?»

Ko je Vaš dopisnik dr. Korošcu zastavil to vprašanje, je dr. Korošec vstal, šel parkrat po sobi in dal viden znak, da na to vprašanje ne želi dati nobenega odgovora.

DR. HOHNJEC V BELGRADU.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Semkaj je dopel dr. Josip Hohnjec. Prisostvoval je današnjemu sestanku voditeljev opozicijskega bloka. Dopoldne je obiskal predvsem predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanovića in se z njim dolgo razgovarjal o političnem položaju in o vseh vprašanjih, ki so v dnevnem redu posebno o delu državnega odbora Dr. Hohnjec ostane v Belgradu, da sodeluje kot podpredsednik v državnem odboru.

DR. KOROŠEC V SUBOTICI.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Jutri jutraj odpotuje dr. Korošec z dr. Hohnjecem v Subotico, kjer se sestaneja z voditelji največje ljudske stranke, da zberejo material o terorju in volivnih nasiljih, ki so bila v Vojvodini posebno huda proti ljudski stranki in proti Nemcem. V ponedeljek se dr. Korošec vrne v Belgrad.

Svetovna javnost in volitve v Jugoslaviji.

Zagrebski »Obzor« objavlja dolg dopis iz Prage, v katerem izčrpno navaja glasove češke javnosti o volitvah v Jugoslaviji.

Nekaj sodb uglednih čeških listov smo že navedli. Po »Obzoru« navajamo v kratkem izvlečku še sledeče:

V ugledni reviji »Přítomnost« je ostro obračunal z nasilnimi volivnimi metodami PP režima znani češki publicist Karel Jiše. Odločen protest proti Pašičevi politiki je objavil v »Pondelnih Novinah« Masarykov učenec vseučiliški profesor dr. Zdenek Nejedlý. Tudi uradno glasilo ministrstva vnanjih zadev »Zahraniční politika« se ni moglo vzdržati kritične sodbe. Glasilo čeških obrtnikov »Reforma« je pisalo o opoziciji v Jugoslaviji zelo simpatično. Kako so pisali »Lidové Listy« in »Čech«, smo že poročali. Za PP režim sta pisala le »Narodní politika« in »28. Říjen«, posebno odločno je branil v poslednjem listu vlado Pašičevo V. I. Jich, ki črpa svoje znanje o Jugoslaviji iz svojega osem dnevnega bivanja v Jugoslaviji. »Češke Slovo«, ki je najuglednejši praški list, se je omejilo samo na poročanje, češ, da se noče mešati v notranje razmere v Jugoslaviji. Tudi »Narodní Listy« so se omejili samo na poročanje. Slovaški listi so bili vsi na strani opozicije. Tudi socialistično »Pravo Lidu« se je izreklo v najnovejšem času prav energično proti PP režimu.

Jugoslovansko poslanštvo v Pragi ni moglo dajati skoraj nikakih poročil in pojasnil, ker je skoro vse oboje poslanštva bilo odšlo v Jugoslavijo na agitacijo.

Splošno mnenje češkega tiska je, da velika notranjepolitična kriza v Jugoslaviji z izidom zadnjih volitev še ni rešena. »Narodní Listy«: ... »Volitve še niso odstranile krize, ki obstoji v tem, da Srbi ne morejo najti pota do sporazuma s Hrvati in Slovenci. Kriza traja dalje.« — Socialistično »Pravo Lidu« pa piše: »Volitve so se vršile s pomočjo bajonetov in žandarmerije. Hrvatska se nahaja v obsejdem stanju. To so obupna sredstva. Zato se je treba vprašati: »Kakšen bo konec te politike? Kje se bo ustavilo srbsko nasilje in hrvatski odpor?« — Tudi glasilo ministrskega predsednika Švehle zatrjuje, da volitve niso rešile krize v kraljevini SHS. — »Čech« pravi, da je Pašičeva vlada po volitvah tam, kjer je bila pred volitvami. Rezultat 163 : 152 je za vlado porazen, če pomislimo, da je vlada imela v rokah telefon in brzojav. Volitve, ki se izvajajo z armado, imajo lahko trenuten uspeh, za obstoj države pa ne pomenijo nič. Večjega poraza Pašić ni mogel doživeti, kakor da morajo njegovi listi svetu poročati, da ima le 10 glasov večine. — V legionarskem glasilu »Narodni Osvo-bozeni« piše dr. Ripka, da se bo notranja kriza v Jugoslaviji silno poostila, če vztraja Pašić pri svoji dosednji politiki.

Tudi tržaški »Piccolo« objavlja dolg članek o volitvah v Jugoslaviji. »Piccolo« poroča o številnih nasiljih, ki jih je očividno posnel iz slovenskih in hrvatskih listov. List ugotavlja, da je Pribečević podrl most, ki je vezal Hrvate s Srbi, in prerokuje, da bo dolgo trajalo, preden se bodo Hrvati s Srbi sprijaznili.

Veliki angleški list »Times« pa piše v svojem poročilu v volitvah v Jugoslaviji med drugim, da dokazuje izid volitev, da hoče vse prebivalstvo decentralizacijo.

PROTI PREGANJANJU ČASOPISJA.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Glavni odbor Jugoslov. časniškega društva je imel sejo, na kateri je razpravljalo o preganjanju časopisja po policijskih oblastih. Na obeh sejah je prišlo do popolnega soglasja med vsemi člani glavnega odbora. Izdelal je obsirno spomenico na notranjega ministra, katero bo jutri posebna deputacija izročila notranjemu ministru. V njej se navajajo posamezni slučaji neverjetnih preganjanj časopisja in časnikarjev. Zahteva se, da se v tem oziru takoj ustvari pravno stanje. Protest, ki so ga vložili časnikari na pri-

stojno oblast, je stvarno sestavljen in bo imel uspeh. Časnikarji vodijo to akcijo v duhu svobode javnega mišljenja, ponekod pa gredo policijske oblasti v svojih nasiljih proti časopisju še dalje. V Sarajevu je policija zaplenila »Pravdo« in »Jugoslov. list«, ker sta poročala o sestanku voditeljev opozicijskega bloka. Tako nečuvstveno postopanje policije obsojajo ne samo opozicijski krogi, temveč tudi krogi, ki so blizu vlade in ponovno obračajo pozornost nekaterih radikalov na pogubno delovanje samostojnih demokratov, ki s takim postopanjem rušijo ugled in delajo v javnem življenju pravo anarhijo.

K SESTANKU DR. KOROŠČA Z LJUBO JOVANOVIČEM.

Beograd, 14. febr. (Izv.) Vsi beograjski listi se obširno bavijo s sestankom in s sklepi voditeljev opozicijskega bloka. Posebno pozornost pa je vzbudil v vseh krogih sestanek dr. Korošča z Lj. Jovanovićem, da sicer je bil zasebnega značaja. Tako poroča o njem »Pravda«:

Dr. Korošec je včeraj pred sestankom voditeljev opozicije obiskal Lj. Jovanovića in se z njim razgovarjal o političnem položaju. O tem razgovoru se ni moglo nič gotovega izvedeti. Pa že sam ta sestanek je izkazal v vseh krogih veliko zanimanje. Takoj se je med radikali pričelo govoriti, da hoče dr. Koroščeva skupina imeti svoje posebne odnose. Temu sestanku se je pripisoval tem večji značaj, ker so radikali trdili, da je Lj. Jovanović o tem razgovoru poročal Nikoli Pašiću. Pravijo, kakor smo zvedeli o tem sestanku, da se je dr. Korošec hotel samo informirati o položaju vlade same in da se je o tem tudi informiral. V tem oziru je stvar taka, kot smo jo že zabeležili.

VOLIVNE ZLOBABE V ŽUPANIJI LIKA - KRBAVA.

Zagreb, 14. febr. (Izv.) Večina članov glavnega volivnega odbora za liško-krbavsko županijo je dala na zapisnik, da so se mnogi predstavniki volivnih komisij težko pregrešili proti določbam volivnega zakona, ker niso puščali ljudi na volišče. Sodiščem je prijavljenih na stotine volivnih zlorab. Glavni odbor zahteva, da se volitve ponove v 8 okrajih.

IZGRADITEV PRISTANIŠČA NA SUŠAKU.

Zagreb, 14. febr. (Izv.) Meseca marca bodo pričeli izgrajevati pristanišče na Sušaku. Razširili bodo prostor za trgovaške ladje in za potniški promet.

Paderewski v Rimu.

Rim, 19. januarja 1925.

Po mnogoštevilnih turnejah po vsem kulturnem svetu se je dne 19. jan. vrnil v Rim največji živeči glasovirski virtuoz Paderewski, Poljak in Slovan. Rim ga pozna že iz leta 1901. in ker je njegova slava v teh letih po vsem svetu neprimerljivo narasla, ga je nestrno pričakoval. Take napetosti in takega uspeha po splošnem mnenju v Rimu zadnjih 30 let ni doživel noben domači ne tuji umetnik.

Paderewski je priredil dva koncerta v največji rimski koncertni dvorani »Augusteo« (v sredo 14. in v soboto 17. jan.). Vsi sedeži so bili že dolgo prej razprodani, galerije nabito polne. Na stotine ljudi je moralo oditi, ker niso dobili prostora. Koncertoma je prisostvovala tudi kraljica-mati in več princezinj, ki so umetnika obdarovale s cvetjem.

Cim je Paderewski stopil v dvorano, so se vsi dvignili s sedežev in mu priredili viharne ovacije. Nato je nastala popolna tišina kakor v cerkvi in Paderewski je

sedel za svoj instrument. Tišina je bila toliko, da se je mogel jasno razbrati vsak pianissimo in najmanjše nuančiranje njegove roke. Ze s prvo točko (Mendelssohn: Variations serieuses) je očaral poslušalce ter vzbudil nepopisno navdušenje, ki se, ko je končal, ni hotelo poleči. Tako je bilo po vsaki točki. Program je bil mojstrsko izbran in raznovrsten. Zastopani so bili: Schuman (Fantasia op. 17), Beethoven (Appassionata — to nevarno delo tudi za največjega virtuozov), Haydn (Andante con variazioni), Mozart (Rondo in A-moll), Bach-Liszt (Fantasia e fuga in Fis-moll), Bach-Liszt (Fantasia sul Don Giovanni), Brahms (Variazioni sopra un tema di Paganini). Glavni del koncerta pa je bil posvečen njegovemu rojaku Chopinu. Po splošnem mnenju je Paderewski najboljši interpret Chopina. Med drugim je izvajal: Ballata in As-dur, Notturmo in Des-dur, Mazurka in Fis-moll in mnogo drugih izven programa. Sploh je dodal umetnik toliko točk, da je trajal koncert, ki bi bil mogel biti gotov v 1½ uri, nad 3 ure.

Višek je dosegel koncert, ko je Paderewski na vsesplošno zahtevo kot zadnjo točko izvajal svoj znani, priljubljeni »Minuet«. Nastalo je frenetično odobravanje, umetnika so obsipali s cvetjem in ga urnebesno pozdravljali. Paderewski je tudi drugod doživel velike triumpfe, a takega kakor v Rimu, po njegovem lastnem priznanju nikjer. Po koncertu je rimska mestna občina priredila Paderewskemu na Kapitolu sijajno čajanko, na katero so bile povabljene odlične osebnosti političnih in glasbenih krogov.

V nedeljo popoldne je Paderewskega sprejel v avdienci sv. oče Pij XI. in se z njim zelo dolgo ljubeznivo pogovarjal. Sveti oče je omenil, kako mu je žal, da ga v Poljski ni mogel nobenkrat slišati, ker se je bil tedaj posvetil politiki, ter mu tu tudi sedaj kot vatikanskemu jetniku ni bilo mogoče. Paderewski je razumel željo sv. očeta ter je dal svoj Steinway, ki ga povsodi spremlja obenem z najboljšim mehanikom iste tovarne — prenesti v papeževo zasebno knjižnico, kjer je izvajal izbran koncert. Pij XI. se je divil umetniku, mu podelil svoj blagoslov in poklonil več primernih darov niemu in njegovi gospej.

Balkanska zveza proti Rusiji.

Berlin, 14. febr. (Izv.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Moskve, da so po informacijah ruskih političnih krogov Romunija, Jugoslavija in Bolgarija sklenile pod angleškim protektoratom zvezo proti Rusiji. Pogodba obsega štiri točke: 1. Jugoslavija in Bolgarija se zavžejo podpirati Romunijo, da obdrži Besarabijo. — 2. Romunija in Jugoslavija podpirata zahteve Bolgarije po Traciji. — 3. Bolgarija se odpove Dobrudži. — 4. Bolgarija podpira zahteve Jugoslavije po Solunu. — V Rusiji so prepričani, da je zvezo započela Anglija, ki bi rada dosegla zase morská oporišča v Črnem morju.

POLITIČEN UMOR V SOFIJI.

Beograd, 14. febr. (Izv.) Iz Sofije poročajo, da je bil sredi ob 8. uri na sredi ulice v Sofiji ubit vseučiliški profesor dr. Nikola Milev, poslanec demokratske stranke in glavni urednik znanega in uglednega dnevnika »Slovo«. Dr. Milev se je rodil v Macedoniji in je bil eden največjih intelektualcev nove Bolgarske. Bil je duhovni voditelj narodnega gibanja in znan kot znanstvenik in publicist. Kakor poročajo, ima ta uboj popolnoma političen značaj in so ga izvršili revolucionarni zemljoradniki. Dr. Milev je že drugi glavni urednik zelo razširjenega lista »Slovo«, ki je bil ubit. Svoj čas je bil namreč ubit od istih ljudi kakor Milev ustanovitelj lista »Slovo« in glavni urednik Grekov.

RUSIJA KUPUJE ŽITO V KANADI.

London, 14. febr. (Izvirno) Zastopniki sovjetske vlade so naročili v Kanadi 1 milijon 300.000 bušelov (en bushel je 36 litrov) moke. To je največje naročilo moke, kar ga Amerika pozna. Moko bodo prepeljali iz Amerike v ruska pristanišča ob Črnem morju. Ameriški mlini bodo zaposleni več mesecev. Celo naročilo financirajo newyorške banke.

POMNOŽITEV ANGLEŠKE ARMADE.

London, 14. febr. (Izv.) Vojni minister Evans je izjavil, da pripravlja vlada zakonski načrt, ki bo omogočil znatno pomnožitev angleške armade na kopnem. V bodoči vojni bo mogoče Angliji postaviti na noge dvakrat močnejšo armado kot jo ima doslej.

TUDI ROMUNIJA SE OBOROŽUJE.

Bukarešt, 14. febr. (Izv.) Romunska vlada se dogovarja z zastopniki škodovih tovarn o ustanovitvi lastne tvornice za municijo v Romuniji.

CSREDNJA AZIJA — SOVJETSKA?

Moskva, 14. febr. (Izv.) Kalinin se je mudil v Kokandu v Osrednji Aziji, kjer je imel velik govor. Kalinina so na vsem njegovem potovanju navdušeno pozdravljali. V Moskvi so priredili veliko slavnost na čast srednje-azijskim sovjetskim republikam.

VOHUNSTVO NA POLJSKEM.

Varšava, 14. febr. (Izv.) Policija je zaprla bivšega poljskega konzula v Harkovu dr. Litauerja, ker je osumljen vohunstva.

ZAPRTI KOMUNISTI.

Praga, 14. febr. (Izv.) V Bratislavi je zaprla policija 6 oseb, ki so osumljene komunistične propagande.

ZVIŠANJE URADNIŠKIH PLAČ V FRANCIJI.

Pariz, 14. febr. (Izv.) Zbornica je sklenila zvišati uradniške plače. Plače bodo znašale od 5600—40.000 frankov.

VELIK DAVEK.

Praga, 14. febr. (Izv.) »Čech« poroča, da je vlada naložila nadškofu v Pragi dr. Kordaču na račun premoženjske oddaje 14 milijonov čeških kron davka. Nadškof je moral prodati neko posestvo in mnogo dragocenosti zastaviti državni blagajni kot jamstvo za plačilo davka.

KONGRES ZA RADIOFONIJO.

Washington, 14. febr. (Izv.) Za svetovni kongres za radiofonijo, na katerem bo zastopanih okoli 50 držav, je vlada dovolila 70.000 dolarjev.

Politične vesti.

+ Gospodu velikemu županu G. veliki župan Baltič je, kakor je bilo od njega pričakovati, razpustil tudi občinski svet v St. Vidu nad Ljubljano, ker se je vršil v St. Vidu šolski štrajk. Staršem so bile diktirane najvišje denarne globe, ki jih je bilo mogoče diktirati. Če so te globe zakonito diktirane, je seveda drugo vprašanje. Tudi orožniki imajo sedaj dovolj potov. Zakaj vse to. G. Baltič zagovarja to drakonsko postopanje s tem, da je treba štiti državno avtoriteto. Mi mislimo, da bo državno avtoriteto najbolje štiti, ako bo onemogočil kršenje zakona o stalnosti učiteljstva, ako bo preprečil preganjanje krščanskoizslednega učiteljstva, ki ga imenujejo »premoščanje učiteljic zakonitim potom«, kadar hočejo preganjanja spraviti v »zakonito« obliko. Če bo G. veliki župan popravil učiteljstvo in ljudstvu storjena krivice, mu ne bo treba »štiti državne oblasti«, ki bo vživala vselej in povsod spoštovanje. Če ga kdaj kje pri naših ljudeh, ki niso nobeni puntarji, ne vživa, potem niso krivi ljudje, marveč tisti, ki zakon kršijo. Pravico do protesta, če se mu godi krivica, ima po srednjeevropskih pojmi vsak človek, G. Baltič pa zamenjuje protest z zanemarjenjem šole. Mi državno avtoriteto prav dobro poznamo in jo spoštujemo, toda G. veliki župan nam ne bo zameril, če mu povemo, da mi državne, po zakonu napram ljudstvu in njegovim zakonitim zahtevam blagohotne državne avtoritete ne moremo zamenjati s protizakonitim diktati ene strankarske klike, naj si bo ta v tajništvu SDS ali v UJU. Ali si upate resno trditi, da je premoščanje stalnega učiteljstva, kakor ga diktira omenjena strankarska klika, brez vsakega prestopka dotičnega učiteljstva in brez vsake disciplinarne preiskave in proti volji ljudstva, ki šolo in šolstvo vzdržuje, zakonito? G. veliki župan, štite zakon in državno avtoriteto pri šolski upravi, katera jo ruši, mesto da nastopate z drakonskimi kaznimi in odstavljate od ljudstva izvoljene zastopnike!

+ Kako se štiti državna avtoriteta. G. učitelj Lovro Jevnikar v St. Vidu ob Slični je bil namestnik g. Fr. Kremžarja, kandidata SLS v litjskem okraju. G. veliki župan, povejte nam, zakaj je bil protizakonito premoščen? Ali je zahtevala to državna avtoriteta? Ali državna avtoriteta ne zahteva nasprotno, da tudi šolska oblast spoštuje državljanske pravice, h katerim spada tudi kandidatura. G. Jevnikar se je proti tej protizakoniti premoščitvi pritožil in je počakal na svojem doosedanjem mestu rešive svojega priziva. Toda G. veliki župan ga je radi tega odpustil iz službe in črtal iz staleža osnovnošolskega učiteljstva, češ da pritožba nima odločilne moči. To bomo še-le videli, če jo ima ali nima. Mi zastopamo stališče, da ne gre uporabljati samo enega zakona, ki slučajno služi kakemu režimovcu, drugega pa prezeleti, ker ni v skladu z njegovimi nameni.

+ Jugoslavija ali Velika Srbija. Vredno glasilo francoskih finančnikov »L'Information« se pod tem naslovom v uvodniku z dne 11. t. m. peča z volitvami v Jugoslaviji. Uvodoma pravi, da važnost teh volitev prekoračuje meje zgolj narodne manifestacije, kajti Jugoslavija tvori v centralni in balkanski Evropi element stalnosti. Nato podaja kratek pregled o razvoju jugoslovanske misli med Jugoslovanci, označuje razliko političnega in kulturnega razvoja med Srbi, Hrvati in Slovenci in končno podaja opredelitev državnih združenih Jugoslovancev v dva tabora: radikalnega srbskega s Pašićem na čelu,

Georges:

Plehiscit.

— Ko sem prišel po volitvah, po tridnevni abstinenci — mi je pravil Munia Bekir — zopet v gostilno, je bila skoraj nabito polna. Le za eno mizo je sedel oblasten en sam mož ali gospod, znan politik, narodnjak in naprednjak, slaven govornik, ki je slovel po svoji silni in čudoviti prepričevalni logiki, po napačni rabi tujih besed in po svojem sesvedranem jeziku. Tako je na primer rad dokazoval krivdo svojih političnih nasprotnikov (ki jih je seveda smatral tudi za svoje osebne sovražnike): »Gospod! Ze to, da tajé, je dokaz, da je vse res, kar jim naša stranka očita.« Ali pa: »Iz tega, ker ni nič dokazov, se vidi, s kakšno prefriganostjo in rafiniranostjo so naši nasprotniki delali.« In podobno.

— Njega sem torej poprosil, če smem prisesti in milostno mi je dovolil.

— Prisedom in naročim. Sedela sva precej dolgo molče. Gospod politik je bobnal s prsti po mizi, se zamišljal, mršil obrvi in gubnil čelo, pogledoval zdaj jezo in žalostno po gostih ter pil in pil v dolgih in pogostih požirkih. Podoba je bila, da ga tarejo velike skrbi in velika, z jezo in srdom pomešana žalost. Pijača se ga je naglo prijemala. Kar naenkrat me vpraša z energičnim, takorekoč osornim glasom:

»No, koga ste pa Vi volili? Gotovo tudi klerikalca, á? Saj ste klerikalec, kakor vidim.«

»Sicer ni prav vse tako, a recimo, da je res. Jaz pa nisem nikogar volil,« sem odgovoril, kolikor mogoče naivno.

»Luč, kakor vidim, niste, pa taki so vsi klerikalci. Zakaj pa niste volili?«

»Imam učenega prijatelja in ta mi je povedal, da pride beseda »voliti« od »volk«. Jaz pa nisem vol. Zato nisem šel volit in še več drugih ne, ko sem jim to povedal.«

Gospod politik me pogleda, da ga nemara ne »vlečem«. Ko pa vidi, da se modro držim, in ga je imel že precej pod streho, plane pokonec in zavpije:

»Človek, Vi ste zlata vredni! O, da nisem že prej naletel na vas! — Fani! Liter na mizo, bova z gospodom skup pila — saj dovolite — kakšna misel se mi je porodila. Še danes povem to našim gospodom.« »Voliti« od »volk« — to bo šlager za agitacijo. Če so vsi klerikalci take duše kakor Vi, gospod, — in seveda so — in jim povemo, naj ne gredo volit, ker niso volji, bomo zmagali že zdaj pri občinskih volitvah v Ljubljani, ako Sokolski Nazdar dá in sreča junaška.«

»Gospod,« — sem rekel — »saj se vendar pravi: ako Bog da.«

— Pri besedi »Bog« se je gospod naprednjak prekrizal, kakor se prekriza priprosto ljudstvo pri besedi »hudič«, in mi razložil:

»Ker je pri zadnjih volitvah vaša duhovščina zlorabljala vero in cerkev v politične namene, smo vsi narodni, napredni in svobodomiselni ljudje sklenili, da bomo namesto tiste besede rekli vedno in povsod »Sokolski Nazdar.«

»Gospod,« — sem pripomnil — »saj smo mi tudi narodni...«

»Hudiča ste narodni,« je vzrotil, »če bi bili narodni, bi ne šli z Vami Nemci, socialisti, komunisti, boljševiki in druga sodrga. To je sramota!«

»In če bi šli Nemci, socialisti itd. volit Vašega kandidata?«

»Potem bi pa mi zmagali.«

»Ali bi potem ne bila sramota?«

»Seveda ne, ker mi smo napredni ljudje in državotvorna stranka.«

»Gospod, kdo pa je napreden; saj naprej hodim tudi jaz in ne ritensko...«

»Se vidi, da ste zabiti klerikalci. To je treba vzeti v abstraktnem pomenu,« me je z jezo prekinil gospod politik. Ali veste, kaj je abstrakten pomen? Figo veste.

»...ali je morda napreden tisti, ki naprej na glavo pade in ne vznak?«

»Nam je vseeno, kako kdo na glavo pade, samo da našo stranko voli, ki je svobodomiselna skozi in skozi.«

»Gospod! Svobodomiselni smo tudi mi, ki pravimo, da so vsi ljudje enaki pred zakonom in da bodi svobodno vse: izražanje misli, tisk, govor, prepričanje, volitve itd. Zakaj so državljani dvoje vrste?«

»Ta enakost in svoboda je samo za nas in naše somišljenike, za druge nejevernike pa ne. Dokler ne bo ves narod v naši stranki, bodo državljani dvojne vrste. Pravo svobodo in enakost bo prinesla šele naša stranka, ki je zoper klasično izobrazbo, katera je kriva vse neenakosti. Strmite, kaj ne? Seveda Vam moram razložiti, ker niste nič v šolo hodili ali pa le prav malo, kaj je klasična izobrazba. To je latinščina in grščina. Jaz imam sicer samo dve realki, kar je popolnoma dovolj, toda moj fant hodi v gimnazijo, pa tudi on že uvideva nepotrebnost teh starih jezikov, ker mu kar ne gresta nič v glavo (fant se je bolj po meni vrzel). Zadnjič sem bral v časniku (saj ga imam še sabo, le pogledjte): Duo si faciunt idem, non est idem — pa mi ni znal povedati, kaj se to pravi. Zato sem se obrnil na učenega somišljenika in ta mi je povedal, da je to isto kakor: liberalcem groš, klerikalcem pa knof. Če hočemo biti torej vsi državljani enaki, mora klasična izobrazba iz šol izginiti.«

— Mož se je raznel in govoril čedalje bolj logično in, po njegovem, sila učeno.

»Gospod, zakaj pa tudi Vaša stranka ni za pošten sporazum, kakor je opozicija. Brez sporazuma bo vedno večja zmešnjava, reda pa nikjer.«

»Sporazum je lumparija in zmešnjava je za nas, ne pa red. Z redom bi nas radi protidržavni elementi spravili ne samo ob dobiček, temveč tudi ob čast.«

ki hoče, da bodi nova država Velika Srbija, in hrvatsko-slovensko-muslimanskega, ki se temu upira in zahteva federacijo ali vsaj samoupravo. Končno prehaja list na volitve in pravi: »Volitve je vodil Pašić. Zapreti je dal Radićev generalni štab kljub odporu hrvatskih sodišč. Toda »Hrvatska Zajednica«, ki je dotlej priznavala monarhijo, se je nato združila s HRSS. Nismo poučeni, na kakšen način se je na Hrvatskem zavarovala svoboda glasovanja. Kar je znano, je to, da se vrne v skupščino v Belgrad 68 radićevcev; prej jih je bilo 70. V parlament pridejo možje kakor A. Trumbić, ki so se bili pred petimi leti oddaljili iz njega. Opozicija bo štela 136 glasov namesto 164, velesrbi (radikali in njih zavezniki) se vrnejo v skupščino kot večina (162 namesto 127). Oni bodo torej zakoniti gospodarji. Toda spomnili se bodo besed Hrvata: »Naša dolžnost je, da te Balkance prerobjemo, ne pa da balkaniziramo Hrvate in Slovence.« Ni velikega naroda brez resnične solidarnosti.

Beleške.

Pred volitvami in po volitvah. Dne 1. febr. se je vozil ravnatelj dr. Borko v salonskem vozu, priklopljenem potniškemu vlaku po progi in prevzemal prošnje in pritožbe osebja. Na to ljudomilo namero je bilo osebje opozorjeno s posebno okrožnico. 11. februarja, torej tretji dan po volitvah je pa krožila okrožnica, da gospod ravnatelj radi obile zaposlenosti ne more sprejemati po štirikrat, ampak samo po trikrat na teden in da je gospod ravnatelj v osebnih zadevah zadnja instanca, h kateri naj se zateče osebje šele, ko so vse druge odpovedale, odnosno niso mogle prošnjaka ali pritožnika zadovoljiti.

Dopisi.

Še nekaj z Vlča. Ne moremo si kaj, da bi tudi me, matere viških otrok ne izrekle par besed o predrznem natančevanju, ki ga je poslalo v svet petkovo »Jutro« g. dč. Hanovi in o g. Iv. Štruklju. Kljub vsemu obrekovanju pa je vendarle gola resnica, da je v razredu bivše g. dč. Hanove ena sama Orlica, neka Skalar, ki jo pa ni vpisala ona, ampak je bila vpisana že prej, Sokolice so pa štiri. Znano pa nam je tudi, da ni g. dč. Hanova delala med njimi nikakega razločka in je z isto materinsko ljubeznijo skrbela za dobro vzgojo vseh svojih učenec. Klicala jih je v šolo še posebej v popoldanskih urah in jih vadila v cerkvenem petju in drugih šolskih predmetih, spomladi in poleti pa jih je učila celo na vrtu na posebnih gredicah umnega gospodinjstva vrtnarstva. Pridelke so učenke prodale, inkupiček pa poslale družvu »Pomladke«. Nasprotno pa druge učiteljice — obreklijke komaj čakajo, da zapote šolski zvonce, da so proste otrok. — Tudi nam je znano, da je neki deček tukajšnje šole redno odhajal od doma s knjigami, v šolo ga pa večkrat ni bilo, ker se je vaje potepal okrog. Naš dosedanji vrli šol. vajza g. Štrukelj pa je šel sam za njim, ga iskal, ga tudi našel in ga pripeljal v šolo ter ga tako odvadil postopanja. V zahvalo za tako vrolo delo pa mora seveda po sedanjih »zakonih« dobro učiteljstvo proči, nastavlja pa se drugi, ki so gospodom višjega šolskega sveta bolj pri sre. Več mater.

Trbovlje. Občinske volitve so razpisane za 1. marca. Kandidatne liste je vložiti do 19. t. m. Škrinje bo sedem ali osem — kakor menda še ni bilo v nobeni občini. Pa ni prišlo do kompromisa, je največja zasluga socialistov in Jake Klenovska, ki so bili le tako dolgo za sporazum, dokler so upali, da dobijo oni vse v roke, pozneje so pa s pomočjo mlajših komunistov vse onemogočili. Posebno je bilo smešno gledati Klenovska, ko je pri svoji lepi »meščanski« službi govoril o nevarnosti za razredni proletarijat. Simpatije vseh treznejših delavcev so na strani ljudske stranke, ki je že pri zadnjih volitvah tako lepo napredovala in ki je edina v stanu na občini zopet uvesti redne razmere.

Trbovlje. Poročali smo že, da zahteva gent odstranitve usmiljenk iz izolirnice. Vzrok je pa to, da so bojda (strah in groza!) klerikalne, nekaterim demokratom pa zato neljube, ker so jim iz obč. gospodarstva znane stvari, ki močno diše po korupciji. Za svoje požrtvovalno delo ob času nalezljivih bolezni so pred meseci z zdravnikom vred prejele pohvalo, a jim še od občine do danes ni bila

???

Le glejte me! Mi smo državotvorna stranka in si hočemo ta pridevek tudi pošteno zaslužiti. Poslušajte! Čim večja zmešnjava je, tem bolj se menjava vlade in ministri in tem bolj pogosto so volitve. Na ta način dosežemo mi lahko, da bo imel v par letih vsak pristaš naše stranke, ministra v zlahti — in kdo si upa taki stranki očiti, da ni državotvorna. Pa ne samo to. Ministrovanje tudi ni zastoj. In na ta način naši stranka ne bo samo nositeljica velikih idej, nego tudi blagostanja.

Gospod, Vi ste velik mož in popolnoma me boste spravili na svojo stran. Samo to mi še povejte, zakaj vedno govorite o protidržavnih in prevarljivih elementih. Jaz ne vem, če je v vsej Jugoslaviji kdo, ki bi si želel državo razbiti. Ljudje hočejo samo reda in poštenega kruha in svobode, pa da bodo pred zakonom vsi enaki. Saj bi lahko vsi v miru in prav dobro živeli.

Kaj? Da ni prevratnih in protidržavnih elementov? Vsi, ki so zoper »Narodni bloke« so taki in teh je skoraj tri četrtine prebivalstva. I. — vsi opozicijonci.

Če jih je tri četrtine, kako je pa potem mogoče, da je dobil »Narodni bloke« pri zadnjih volitvah večino? — sem vprašal nedovodno. Gospod državotvorni politik, narodnjak in naprednjak pa je slovesno odgovoril:

»S temi volitvami je hotela vlada napraviti plebiscit, da so v moderni, kulturni, svobodni in demokratični državi volitve popolnoma nepotrebne.«

naznanjena, pač pa znane odredbe proti njim in zdravniku.

Kamnik. (Nočno junaštvo orjunskega maščevalnih tipov.) V pondeljek okrog 10. ure zvečer je nekdo polil s črnim oljem ugledne in odločno zavedne obitelji Stele-tove, kjer je bila med volitvami naša agitacijska pisarna. Hiša je nedavno prenovljena nudila najlepše lice, za kar bi bilo pa sedaj potrebno celotno ponovno preslikanje. — Zandarmerija baje išče zločinskega ptiča; slišali smo, da na željo samih žerjavovcev, da bi tako odvrnili vsak sum od svoje plati. Vendar si upamo trditi, da se jim to ne bo nikdar posrečilo. Ne mislimo, da je bil ta junak kdo njihovih agilnih prvakov; dalje tudi ne vemo, če je bila stvar naročena; eno pa ostane za nas pribito, gospodje, da je to lepo dozorel sad vaše orjunske vzgoje, plod sistematičnega ubijanja najprimitivnejših osnov srčne kulture in morale. Zato ostanete za nas zapisani za vedno kot moralni krivci vsi, dokler radikalno ne izločite vseh takih izrodov iz sebe. Zato poskrbite tisti, ki pravite, da ta izliv nizkotne maščevalnosti obsojate, potem šele bomo v vaše poštenje verjeli! Le pojdite za sledom čez cesto v samotno ulico in pogledajte, če se tam zadaj ne odpirajo neka orjunska vrata! — Kot čujemo je tisti vitez, ki je presil našega kruha v nedeljo zvečer bruhal najogabnejše psovke podile duše na naše ljudi, svoje plačilo bo že prejel. Podobno se lahko zgodi še komu. Tudi podružnica Trgovske banke si lahko poišče boljše reklamatorje za svoje podjetje. — Nočemo nikomur krasti političnega prepričanja, take manire prepustimo vam. Nikdar pa ne bomo trpeli, da bi ljudje, ki se rede na naš račun, pljuvali po nas in nas bili v obraz. Samo z gospodičami, ki so v nedeljo kričale: »Dol s farjila etc., se ne bomo pečali, ker so se že same obosile preveč!

Kamnik. Ko je v nedeljo med volitvami g. župan dr. Karba na Glavnem trgu odtrgal s prostora za plakatiranje volilni lepak SLS in sem se podpisani »držniki« prvi protestirali in gospodu povedali, da se tak čin za župana prav nič ne spodobi, ni gospod vedel drugega opravičila za svoje dejanje, da bi se izmotal iz neprijetnega položaja, kot da me je počastil z besedami, da imam »dolg jezik, ki me je že enkrat tepel!« Ker na moj poziv, naj storijo o »mojem tepenem dolgem jeziku« pove do kraja, ni odgovoril in ker želim, da bo stvar popolnoma jasna, smatram za umestno povedati tem potom sledeče: Ko je ob priliki nekega semnja g. Homar Tomaž, zvest dr. Karbov možakar, menda po naročilu g. podžupana, ki sicer skrbi ob semnjih za red, postavil stojnice in kot tak komandiral, da se imajo postaviti tik do mojega lokala, sem se temu z ozirom na to, da bi bil na ta način oviran prost dohod v moj lokal in da stojnice nikdar še niso bile tako nameščene, odločno uprl. Ker se je g. Homar čutil užaljenega, da sem se upal braniti svoje pravice in tudi pred njegovim ostrim poveljem: »Zginite! Nimate nič govoriti!« (g. župan je v nedeljo podobno poveljeval!) nisem padel na kolena, me je — nedvomno z vednostjo g. župana — naznanil potem sodišča držav. pravdnistvu radi prestopka po § 104. V zadavi me je zaslila tukajšnje sodišče, nedavno pa me je obvestilo, da je ovadba z ozirom na moje nekrivdo brezpredmetna in je kot taka šla v koš. — G. župan, tako je ta stvar! Iščiše kinemacev pri svojih ljudeh, mi pa bomo vedno odločno branili svoje pravice z vsemi postavnimi dovoljenimi sredstvi in kot tak pride prav tudi — »dolg jezik!« In če z njim ravno jaz pridem do svojih pravic, sem samo vesel tega daru in nanj ponosen. — Kamnik, 13. febr. 1925. — Ivan Tajč, čevljar.

Djakovo. Tukaj so zavladale precej žalostne razmere. Vedno se nam govori, da smo v svobodni državi, toda zanimive so stvari, katere se dogajajo pri nas. Zato hočemo nekoliko upoznati ljudstvo, na kakšen način je mogoče doseči najlepši mir in red v enem od manjših mest — kakor je n. pr. Djakovo. Vse je lepo in mirno bilo pred volitvami, toda sedaj, ko so se iste končale, nastopil je čas, ko se ljudstvo omejuje na najskromnejše. — Ko so Djakovčani izvedeli, da je smagala skupina opozicijskih strank, so se zbrali proti večeru ljudje, ki so hoteli na

opravičen način dokazati svoje veselje nad sijajno zmago. Okoli 100 njih po številu so v spredu z zastavo prepevali narodne himne in čuli so se »živio klic« in slično. Sprevod je krenil tudi pred hišo srezkega poglavarja Gjura Bescha trije žandarji z nabiti puškami in bajoneti ter na surov način razgnali to množico manifestantov. K sreči se je ta miroljuben narod lepo razšel, dasiravno je bilo veliko ogorčenje nad tem nastopom oblasti. In to glejte je dalo povoda, da so se še istega večera morali zapreti vsi javni lokali, ukinile kinematografske predstave i. dr. Takoj je bila pojačana varnostna straža, katera je bila poklicana iz najbližje okolice na pomoč. Tako so imeli oblastni organi popolno garancijo, da se

Dnevne novice.

— Dve novi žrtvi. Gospodična učiteljica Iva Jagrova, ki že 17. leto deluje na šoli v Zagorju ob Savi, je predstavljena na enorazredno šolo v Turjah, okraj Laško. Vsa zagorska okolica se zgraža nad tako grdim ravnanjem z bolno in pošteno učiteljico. Le brezsrčni ljudje kakor L. Jelenc, se namenjajo in uganjajo orgije pobesnelosti. Koliko časa še bo svet mirno prenašal tako nečloveško tiranstvo! Zagorska okolica je doživela tekom 2 dni troje premeščenj: 1. mesto M. Pelka za upravitelja v Toplicah je imenoval orjunaš Fr. Golob; 2. predstavljena je g. dč. Jagrova; 3. predstavljena je pa tudi g. dč. Marija Hauptmanova, tudi definitivna učiteljica v Zagorju. Zakaj tudi ta? Ni ga vzroka. In kam so to poslali? K Sv. Miklavžu, visoko v hribe. Ubogo, slabotno revico poženejo sedaj sredi zime brez vsakega povoda z domačega kraja v laško gričevje! Ali vas ni sram, krvopiji, da uničujete abogo učiteljico zato, ker ne trobi v vaš politični rog! Kje ste vi, plemeniti in viteški Sokoli G., ki gledate mirno take vnebovpijoče krivice! In vi stanovsko zavedni UJU-jevci, ali morete še trditi, da se je že kdaj tako grdo postopalo z učiteljskim stanom kakor se postopa sedaj, ko sodočujejo o usodi posameznikov toliko hvallšana in v nebo povzdignjena stanovska organizacija UJU! Ali boste čakali, da se vam vžgo počat neizbrisne sramote? Ali se ne zavedate, da si spletate bič, ki se bo opletal prej ali slej okrog vaših občutljivih pleč. — Mi vas pomilujemo. — Tudi učiteljska imenovanja iz mariborske oblasti so presenetila marsikoga. Sicer odločuje tam g. Anton Hren, šolski upravitelj v Studenčih pri Mariboru, ki je v tem pogledu vse kakor boljši kakor znani g. Luka na Kranjskem, vendar se je prizadevala nekemu kompetentu, kojega ime za danes še zamolčimo, očitno vnebovpijoča krivica. Ljudje, mož z 32 službenimi leti ter z družino je podlegel pri kompetenci mladičem s 4 službenimi leti. Krasen zgled tovariške obzirnosti! Le tako naprej, UJU!

— Najvažnejše delo vseh naših organizacij v mesecu februarju. Do konca februarja je treba obnoviti naročnino na Mohorjevo družbo, oziroma se na novo vpisati, kdor še ni član. Kakor štejemo in primerjamo te dni glasove, ki jih je dobila v kakem kraju ta ali ona stranka, prav tako bi morala vsa naša javnost vsako leto ugotoviti, katere župnije nazadujejo in katere napredujejo glede števila članov Mohorjeve družbe. Včasih je tudi res »Slovenec« vsako leto prinašal natančen pregled gibanja udov Mohorjeve družbe. V zadnjih letih so po nekaterih župnijah intenzivno agitacije za Mohorjevo družbo nekoliko opustili in posledica je tudi padanje števila udov Mohorjeve družbe, tako da smo letos padli celo za malenkost pod 40 tisoč. In vendar je štela Družba že nad 90 tisoč članov! — Sedaj imamo še dobrih štiri-najst dni časa za nabiranje udov. Čez štiri-najst dni bodo tudi te druge »volitve« končane, ki bodo ugotovile, v koliko smo letos napredovali na kulturnem polju. Da bi tudi te druge volitve sijajno izpadle! Zato naj se vpraša te dni vsak prijatelj našega naroda: Koliko je naša župnija napredovala, oz. nazadovala od 1. 1924. in od 1. 1919? Razdeliti si je treba delo po posameznih vaseh, da ne bomo več nazadovali v tako važni stvari, kakor je naš Mohorjeva družba. Torej hitro na delo, vsakega dne, zlasti pa vsake nedelje je sedaj škoda, če bi se ne napravilo ničesar za Mohorjevo družbo.

— Nagrada za katehete, učitelje na ekskurzijskih šolah. V Uradnem listu št. 12, z dne 5. t. m. je poziv od g. dr. Pestotnika, da naj katehete in učitelje na ekskurzijskih šolah kot tudi učiteljice ročnih del narede do 8. t. m. prijave za nagrade za čas od 1. sept. do 31. dec. 1924. — Pravi! Samo to se ne da razumeti, kako naj bo prijava že do 8. t. m. v Ljubljani, ko je pa Uradni list došel k nam 10. t. m. — Ali g. dr. Pestotnik ni upošteval, da podeželski ljudje nismo v Ljubljani, Nekateri pa pravijo, da nas je hotel zalotiti! Prijave treba poslati na računovodstvo delegacije min. financ v Ljubljani.

— Umrla je na Dolenjem Jezeru št. 37 pri Cerknici v petek dopoldne hčerka ugledne družine Franciška Kebé po kratki bolezni v 35. letu starosti. N. v p.

— Promocija. Dne 4. t. m. je promoviral na dunajski univerzi doktorjem filozofije,

»zaduži vsaki nemiru. Nekoliko ljudi je bilo takoj odpeljanih v zapor. Drugi dan je bila izdana stroga naredba in sicer, da se morajo zapirati hišna vrata ob sedmih a nobenega človeka ne sme diveti varnostna straža po deveti uri brez opravičenega razloga na ulici, sicer mu preti zapor. Nadalje je strogo prepovedano širiti vesti, da je bila režimska stranka pri volitvah poražena — pretnja zapor. Sprehajanje dovoljeno v skupini največ treh oseb. Razumljivo je, da so bile prepovedane do daljnjega vse zabave brez izjeme, tudi delo v društvu naj do preklica po osmi uri zvečer počiva. S tega je razvidno, kakšno življenje se je pričelo. — Tako je podobno Djakovo kletki, v kateri živijo ukrotenjeni ptički, ki so pa obkoljeni s puškami in bajoneti. Take svobode si pravno nismo zamisljali po volitvah!

g. Anton Čepon, duhovnik ljubljanske škofije, doma iz Horjula. Castitamo!

— Poroka. (Bršljina pri Novem mestu.) Poročila se je v sredo 11. t. m. g. dč. Mici Turkova, večletna požrtvovalna načelnica orliškega kroška v Novem mestu z g. M. Zagarjem, posestnikom in gostilničarjem v Stopičah. — Mnogo sreče!

— Star naprednjak nam piše: Nekulture klika povojnih afaristov po svojem časopisu sramoti resnične svobodomiselnosti ljudi, ki so imeli v sebi še čast in ponos, da se niso dali udinjati »Samostojni dem. stranki«. — Volitev je po ustavi tajna. Nič ne sme po zakonu izvrševati kakoga terorja nad volivcem, čegar skrinjica je bila dovoljena, niti od njega zahtevati spričevala, kam je volil. Vsak ima pravico reči, da to nobenega ni ne briga. Zaupniki skrinjice so bili pri volitvah — toda ne v namen, da prisluškujejo, ali kombinirajo, kam je posamezni volil — temveč, da se pri volitvi ne gode zlorabe na škodo te ali one stranke. — Naš državni pravnik pa je po volitvah onemogel, ali pa popolnoma odpovedal, kajti sicer bi ne bilo mogoče, da »Jutro« prinaša vesti, ki so diametralno nasprotno kazenskem zakonu in ustavi, on pa — ne vidi nič, ne sliši nič. — Dobro! Če je njemu prav, je nam tudi, toda dušnega našega življenja ne bo obvladala klika, ki ji je postal v zadnjem času duševni vodja — g. Josip Turk. — Jaz stari liberalci in dolgoletni sodržavnik »Slov. Narod« sem bil svojska tudi v občinskem odborni in vem, kako sta šla pok. dr. Iv. Tavčar in Ivan Hribar temu možakarju na roko. — Elektrarna se je sezidala na »Ledin« mesto ob tiru južne železnice, same zato, da si je ta g. Turk pridobil premoženje z dovozom premoga, namesto da bi v elektrarno vozil le industrijski tir. — Dobil je vse mestne vožnje bodisi za odpeljavo smeti, snega, blata itd. Jaz mu to iz sra privoščim, protestiram pa odločno, da se drzne bodisi on, bodisi tisti, katerim je on vzor in dika, vrhunec intelektualnosti, staviti se z nami v eno vrsto. Vi ostanite lepo med seboj v svojem »kulturnem krogu«, ki mu načeljuje gospod Bolčev Pepe, mi pa ostanemo v svojem krogu, kjer se zbirajo prvi duševni delavci slovenskega naroda.

— »Jutro« privilegij nad trgovci! — »Jutro« dan za dnevom napada gospoda Jelčina. V petkovi številki ga celo poziva, naj odloži poverjena mu mesta! — Na nobenem običnem zboru in volitvah pri zvezi gremijev, kakor Trgovski in obrtni zbornici ni bilo govora, kateri politični stranki mora pripadati načelnik »Zveze« ali odbornik zbornice itd. Kako pride stranka do pravice, da napada in zahteva odstop moža, katerega je postavila soglasno stanovska organizacija na čelo! — Roke proč od naših organizacij gospodje politikastri! Mi si bomo naše stanovske organizacije še sami urejevali brez Vas! — Ako pa kateremu izmed gospodov tovarišev okoli »Jutra« ne da politična žilica miru, svetujemo mu, naj nikar ne zanaša v stanovsko organizacijo politike, ker bo to škodovalo le stanovski organizaciji, kar pa odločno odklanjamo — trgovci z dežele!

— Kurz češkega jezika. V svrhu nameravanega letošnjega izleta Jugoslovanske-češko-slovaške lige v Ljubljani in Mariboru v češko-slovaško republiko, kakor tudi v svrhu obiskov raznih rodoljubnih društev CSR, se bodo tudi letos vršili praktični kurzi češkega jezika, kjer bode predaval lektor češkega jezika prof. dr. Václav Burián. Ti kurzi se bodo vršili v poslopju državne realne Vegova ulica v razredu I. b. pritičje. Začetek pouka bode v torek dne 17. II. 1925 ob 18. uri. Ta pouk je popolnoma brezplačen. Vsi prijatelji češkega jezika, ki bi hoteli udeležiti se teh kurzov, se vabijo, da se dne 17. II. ob 18. uri prijavijo na uvedeno mesto pri prof. dr. Buriánu. Priporočila se obilna udeležba.

— Slovenski izdelki na razstavi v Clevelandu. Od 29. jan. do 6. februarja t. l. je bila v Clevelandu velika razstava živih in sorodnih izdelkov. Prvič so se te razstave udeležili tudi slovenski obrtniki, in to J. Potokar s svojimi neopojnimi pijačami, ki vživajo v Clevelandu najboljše sloves.

— Jugoslovanski narodni dom v San Francisku. Srbski, hrvatski in slovenski izseljenci v Kaliforniji so sklenili, da si zgrade v San Francisku svoj skupni Narodni dom. V to syr-

bo so priredili dne 18. jan. t. l. v San Francisku v Engles auditoriju Narodni dan s sodelovanjem vseh srbskih, hrvatskih in slovenskih pevskih in glasbenih društev. Govorili so Slovenec Šuklje, jugoslovanski konzul Slobodan Jovanović, Srb dr. T. Negrić in mnogi drugi. Udeležencev je bilo več tisoč s celega Pacifika. Prireditelj je sijajno uspešno in je zgradba Narodnega doma zagotovljena.

— **Poneverba.** Pri podjetniku Albertu Katiču v Bakru je bil uslužbenec do 10. febr. kot uradnik 30 letni Rudolf Kaupa doma iz Vitkovic na Moravskem. Mož pa je grdo zlorabil zaupanje svojega gospodarja. Poneveril mu je namreč 10. febr. 20.000 Din in je neznan kam pobegnil. Mož je visoke, čedne postave, čedno oblečen in govori tudi več jezikov.

— **Velik vrlom v Somboru.** V noči na 12. febr. se je izvršil v Somboru predrzen vlom, in sicer pri trgovcu Ivanu Ereminu. Vlomilec je pobral samo razne dragocenosti in se ni brigal za drugo blago. Odnesele so ovratnico z dajamantom, 7 zlatih zapestnic, nekaj prstanov in uhanov, zlatih in srebrnih gumbov in zlatnik za 10 kron v skupni vrednosti do 40 tisoč dinarjev. Tat je moral domače razmere prav dobro poznati, da je našel vse te dragocenosti, vendar nimajo do sedaj o njem še nobene sledi.

— **Zrtev požara v Hrastju.** Povodom požara v Hrastju, o katerem smo že včeraj poročali, je pustila 14letna Helena Podboršek, ki je čuvala dveletnega Tončka, sinčka svoje sestre Franciške, ki hodi na delo v tovarno za klet v Ljubljano, fanta doma v vozičku in je šla gdat požar. Otrok je spal. Medtem pa se je vnela za zapečkom otroška žimnica, kamor jo je dala dekle sušiti. Žimnica se je vnela in je nastal v mali sobici tak dim, da se je otrok zadušil. Ko je prišla mati domov, je našla dekle mrtvo v vozičku. Dejanski stan je ugotovila včeraj policijska komisija iz Ljubljane pod vodstvom koncipista Polca, kateri je prisostvoval pol. zdravnik dr. Avramovič.

— **Za bližnji posni čas priporočamo iz samozaložbe Tiskovnega društva v Kranju:** 1. »Sv. Križev pot« Sv. Leonarda P. M. (32 strani) v prirodnih oblikah z različnim velikim tiskom; en izvod stane 2.50 Din. Knjižica je broširana v trdem kartonu. — 2. »Pasijon ali trpljenje N. G. J. Kr.«, broširano s trdim kartonom. 1 izv. stane 3 Din, na vsakih 10 izv. 1 izv. povrh. Pri večjem odjemu (čež 100) poseben popust. Oboje je pripravno za razširjanje nabožnega čtiva v večjih množicah. Ima odobrenje Šk. ord. v Ljubljani z dne 4. II. 1925 št. 370. Naročite tkoj pri Tiskovnem društvu v Kranju.

— **II. književna tombola Jugoslovanske Matice.** Številkami 45, 90 in 4 so bile zadete vse ambe in terne. Dne 7. t. m. so bile izžrebane številke za kvaterne, in sicer: 63, 66, 9, 88, 65 in 48. Kljub velikemu številu izžrebanih števk pa niso bili zadeti še vsi dobitki za kvaterne. Zato je pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice izžrebal danes za kvaterne še sledeče številke: 25 in 38. S temi in prejšnjimi števkami pa bo bržkone zadetih več kvatern, kakor pa je še preostalih dobitkov. V tem primeru se bo vršilo med vsemi Pokrajinskemu odboru Jugoslovanske Matice do 21. t. m. vpisanimi tablicami, ki so zadele kvaterno, podrobno žrebanje. Dne 22. t. m. pa bodo izžrebane številke za činkvin.

Mens sana in corpore sano — želi vsaka pametna mati svojim otrokom. V dosego tega mnoge pripomore dnevno en kozarec Radenske vode. Uvažujte presenetljivo analizo, vprašajte Vašega zdravnika! 5934

»Neosane« Krema Vam štedi na dveh straneh, prvič, ker se je zelo malo porabi, drugič, ker poveča trpežnost obutve. 874

Iz štajerske.

š Krekova mladina, podružnica Štore, priredi v celjskem Narodnem domu igro »Don Fernando«. Prijatelji delavske mladine, vabljeni. Začetek točno ob 4. — Odbor.

š **Pilštanj.** († Šolska upraviteljica gđ. Kristina Berthold.) Kdo je ni poznal? In kdo je ni visoko čislal? Še nasprotniki so jo morali spoštovati. Čez 40 let je plodonosno delovala na naši šoli. Bila je vedno vzor učiteljice-vzgojiteljice. Globoko izobražena, pa tudi globoko verna. To pa ne samo skrito sama zase, ampak tudi odločno povsod v javnosti. In tako je vzgajala tudi mladino. Lepše jih je učila — svoje ljube šolarke — kakor najbolj verna mati. Vsak dan je male vzela seboj v cerkev in je tam z njimi molila in prepevala svete pesmi. Zato je pa tudi Bog tako bogato blagoslovljal njeno delo. Ob njeni smrti vidiš povsod solzne oči: to so solze hvaležnih otrok. »Izgubili smo mater« — tako glasno vzdihujejo sirote. — Gđ. Kristina je pa bila vzgojiteljica tudi odraslim in to posebno s svojim lepim zgledom. Ni se sramovala prva klečati pri obhajilni mizi; ni se sramovala v cerkvi peti in glasno moliti. Njena vztrajna molitev je razlivala blagoslov božji po celi župniji. — Tudi revežem je bila dobra mati — tako da je ostala sama uboga. Sama si je pritrkala kruha, da ga je mogla vsaj drobtinico dati svojim šolarčkom. Koliko revežev je pa nasitila na svojem domu! — Res učenka nesmrtnega Slomška ne samo v besedi ampak še bolj v dejanju. — In zatinitila je dobra mati gđ. Kristina svoje oči po kratki mučni bolezni 9. svečana; v sredo pa položimo v domačo zemljo njene telesne ostanke:

a v naših hvaležnih sreih bo vzor-vzgojiteljica in dobra mati imela ohranjen večni spomin.

š **Izgon.** Iz policijskega okoliša mesta Maribor je izgnana za dobo deset let s prepovedjo povratka 40 letna živilja Viktorija Kohnjec, doma iz Bovca, pristojna v Ljubljano. — Dalje je pregnan iz Maribora 28 letni sedlarski pomočnik Albin Vavpotič, doma iz Dravograda in sicer tudi za dobo 10 let. — Oba sta izgnana kot nevarna in nadležna tuja.

Iz Koroške.

k Slovenska deželna poslanca v koroškem deželnem zboru za pravice slovenskega prebivalstva. O priliki zadnje proračunske razprave v koroškem deželnem zboru sta opetovano povzela besedo tudi slovenska poslanka župnik Poljanec in dr. Petek. Izjavila sta, da tako dolgo ne moreta glasovati za proračun, dokler se ne izpolni določbe mirovne pogodbe o pravicah narodnih manjšin. Posl. Poljanec je najprej vprašal deželnega glavarja, zakaj še vedno niso nastavljeni železničarji, ki so bili po plebiscitu vsled narodnosti odslovljeni? Vseled narodnosti je bilo toliko družin vrženih v bedo in izročenih gladi. V Svetni vasi je zadruga za preskrbo električne moči. Ko je sedaj vse gotovo, pride ena svetilka proti vsem prejšnjim pogodbam na 640.000 K. Posestniki so brez vsakega zasluga, ker ni snega, in posestvo pojde za posestvom, ako bodo morali tako visoke račune plačati. Deželna vlada naj bi posegla vmes in obvarovala kmete pred najhujšim. Prijel je tudi g. Šumija, ker je na zborovanju v Pliberku rekel, naj gredo oni, ki se jim tukaj ne dopade, iz dežele. Gospodje se motijo, če mislijo, da nas bodo na ta način pridobili: če nam bodo pravični, se bomo v razmere vživel, drugače pa ne. Velikovsky okrajno glavarstvo je zahtevalo načrte domačih mlinov, ki so bili zvezani z velikimi izdatki. G. poslanec vprašuje, zakaj se je to zahtevalo in za kaj se bo to rabilo? Če se peljemo z jutranjim vlakom v Celovec, vidimo na vseh postajah veliko število otrok, ki pohajajo v mestne ljudske in srednje šole. V Avstriji imamo že itak preveliko inteligence, ki v tako mali državi ne dobi službe, vse je prenapolnjeno. Prej je šlo lahko, ko so zasedli vse boljše službe nemški uradniki na Češkem, Poljskem, Slovenskem itd., a zdaj je tega konec. Gledati je na to, da se prepreči inteligentni proletariatu. Konjereja se ne izplača več, ker so avtomobili konje skoraj popolnoma izpodrinili. Zato naj vlada poskrbi, da se bo bolj razvila govedoreja in mlekarstvo. Slovenci privoščimo Nemcem gospodinjke šole, vendar pa moramo zahtevati, da se ozira tudi na nas, da se podpira in dovoli gospodinjke šole v št. Rupertu, ne pa otežkoča. Če pridemo enkrat do kmečkih zbornic, zahtevamo seveda svoje zastopstvo. G. dr. Petek je obravnaval politično vprašanje.

Iz Ljubljane.

lj **Umrli** je včeraj 14. t. m. gđna Jelica Dežmanova, hčerka glavnega poslovođa knjigovoznice K. T. D. Bolehala je dolgo časa ter svoje hudo trpljenje udano prenašala. Bila je članica orliškega krožka pri Sv. Petru, kjer je zelo vneto delovala. Pogreb bo v ponedeljek 16. t. m. ob 4. popoldne v Dobrebranske ceste. Rajnici svetila večna luč. Zalujoči rod bini naše sožalje!

lj **Umrli** je včeraj v soboto g. Karol Hager uradnik Kranjske hranilnice v p. — Svetila mu večna luč!

lj **Himen.** Danes se je poročil tukajšnji magistratni arhitekt Mušič z gđ. učiteljico Vidmar. — Čestitamo!

lj **Umrli** so v Ljubljani: Milan Kohl, rejec, 10 mesecev. — S. Genovefa Angela Oražem, usmiljenka, 19 let in pol. — Marija Zohar, postrežnica, 33 let.

lj **Enaka imena.** Na demokratski kandidatni listi za ljubljanski občinski svet stoji med drugim tudi ime g. Cirila Dolencea, ravnatelja bivše deželne prisilne delavnice v pokoju. Na več vprašanj, če je g. ravnatelj v p. Ciril Dolence identičen z g. Cirilom Dolencem, ravnateljem ljubljanske obrtne banke, odgovarjamo, da ne gre za isto osebo, ampak da sta to dva različna gospoda, ki imata slučajno enaki imeni.

lj **Naprednost in naprednost.** V starih ljubljanskih časih je veljalo za »nobe« in za »napredno«, če kdo v nedeljo ni šel k maši, ali pa če je šel, da med povzdigovanjem ni pokleknil. Po maši pa je bilo treba nekoliko pozabljati na »farje« in povedati v gostilni kakšno bolj mastno. Vprašanje o tej vrsti naprednosti so pa takom let ljubljanske grče rešile tako, da naj ljudje ne hodijo v cerkev, če hočejo, in da naj se tam tudi dostojno obnašajo, če že gredo noter, ali pa naj gredo kar naravnost v oštarijo, če jim maša ne diši. Prostaško zabavljanje čez »farje« se zdavnaj ne velja pri ljubljancih za »naprednost«, ampak za surovost in za neotesanost. Kot znak napredka in naprednosti pa smatralo ljubljancje danes boj proti nasilju, boj proti pritiskanju tiskovne svobode, proti prepovedim ali nasilnim motenjem javnih shodov in proti nastopom javnih varnostnih organov proti mirnim ljudem na višje povelje. Naprednost je boj za svobodo, umazano nazadnjaštvo pa je žerjavsko nasilje. To danes ljubljancje vedo.

lj **Čegav je pes?** Na Martinovi cesti v Ljubljani se je priklatil k vozu posestnika in gostilničarja Matije Jerana iz Boričevega 5 do 6 mesecev star lovski pes brez ovratnika in

znamke. Tekel je za vozom do njegovega doma.

Kandidatje »Ljubljanske samoupravne liste« za obč. volitve.

I. KANDIDATJE ZA OBČINSKE ODBORNIKE.

1. Dr. Ljudevit Perič, odvetnik. 2. dr. Ivan Stanovnik, odvetnik. 3. Ivan Deržič, železniški uradnik. 4. Dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik. 5. Ing. Alojzij Hočevar, inženir. 6. Dr. Josip Hacin, odvetnik. 7. Janko Nep. Jeglič, šolski ravnatelj in posestnik. 8. Franc Orehek, posojilniški ravnatelj in posestnik. 9. Josip Pirc, računski svetnik. 10. Albin Zajec, računski svetnik. 11. Ivan Kralj, trgovski poslovodja. 12. Franjo Rupnik, strojevodja v pokoju. 13. Jakob Babnik, inštalater. 14. Mihael Koželj, posestnik. 15. Anton Lampret, trgovec. 16. Anton Rojina, mizar in posestnik. 17. Ivan Srebot, čevljar. 18. Franc Slovša, izvošček in posestnik. 19. Karel Urbančič, poštni kontrolor. 20. Dr. Alojzij Vrtačnik, odvetnik. 21. Josip Rutar, uslužbenec v tiskarni. 22. Evgen Jarc, profesor. 23. Franc Vidic, hranilnični ravnatelj. 24. Ivan Svetlin, posestnik. 25. Anton Malgaj, pleskar. 26. Franc Škulj, učitelj in šolski upravitelj. 27. Josip Pfejfer, inštalater. 28. Dr. Josip Jerič, odvetnik. 29. Ivan Salamon, železničar v pokoju. 30. Dr. Celestin Ječenc, odvetnik. 31. Franc Šalehar, poštni uradnik. 32. Dragotin Štrucelj, ravnatelj. 33. Pavel Keršič, posestnik in mizar. 34. Karel Anton Kregar, posestnik in trgovec. 35. Dr. Anton Milavec, komisar n. r. 36. Stanko Likar, tajnik delavske zavarovalnice. 37. Vlado Pelan, knjigovodja. 38. Ivan Petrič, učitelj v pokoju. 39. Josip Rajnar, železničar. 40. Jože Rozman, zasebni uradnik. 41. Matevž Golob, knjigovez. 42. Albin Tomec, polir. 43. Anton Šircelj, činovnik in železniški uradnik. 44. Franc Šimnic, mizarski pomočnik. 45. Jože Golmajer, strokovni tajnik. 46. Makso Sever, trgovec. 47. Leon Zorž, kovinski strugar. 48. Josip Stegelj, stavec. 49. Lovro Jakomin, čevljar.

II. KANDIDATJE ZA NAMESTNIKE OBČINSKIH ODBORNIKOV.

1. Valentin Vrhunec, trgovski poslovodja. 2. Martin Dolenc, čevljar. 3. Ivan Petek, višji železniški revident. 4. Dr. Emil Stare, odvetnik. 5. Ivan Remžgar, posestnik. 6. Vido Bratovž, trgovski potnik. 7. Alfonz Valand, strugar. 8. Ing. Alojzij Žumer, državni uradnik. 9. Ivan Eiletz, nadspovednik. 10. Josip Marinko, sodnijski sluga. 11. Hinko Glavan, delavec. 12. Josip Fon, kretnik. 13. Vladimir Franke, trgovec. 14. Anton Škrabar, posestnik. 15. Luka Kalan, čevljar. 16. Anton Kralj, zasebni uradnik. 17. Josip Cotič, gostilničar. 18. Ivan Selan, topilec. 19. Mirko Hafner, knjigovodja. 20. Anton Minkuš, policijski nadzornik v pokoju. 21. Josip Pečan, delovodja. 22. Peter Bergant, knjigovodja. 23. Ivan Bernik, mizar. 24. Alojzij Blatnik, pekovski pomočnik. 25. Janko Bavdaš, bančni sluga. 26. Vojteh Vadian, špedicijski ravnatelj. 27. Jernej Šerjak, trgovski poslovodja in posestnik. 28. Andrej Dolinar, sluga. 29. Anton Jez, predelavec ortopedist. 30. Jože Krapar, klepar. 31. Josip Poropat, brzojavec. 32. Matija Trebar, trgovec in posestnik. 33. Martin Ban, kr. poštni poduradnik. 34. Ivan Junkar, posestnik. 35. Dr. Lovro Sušnik, profesor. 36. Avgust Schley, strugar. 37. Franc Rifelj, računski oficijal. 38. Riko Debelak, tovarniški ravnatelj. 39. Mihael Krek, odvetniški koncipient. 40. Josip Karn, usnjarski pomočnik. 41. Franc Poženel, računski revident. 42. Rudolf Schildenfeld, sodni kanclist. 43. Rudolf Podpac, železniški činovnik. 44. Franc Žužek, pravnik. 45. Ivan Baštolc, mizar. 46. Dominik Bezenšek, knjigovodja. 47. Davorin Stopar, bančni uradnik. 48. Ciril Gornjaver, knjigovodja. 49. Andrej Bradeško, mizar.

Naznanila.

Orliški krožek »Ljubljana sv. Peter« naznanja, da je umrla 14. t. m. po dolgem mukopolnem trpljenju agilna in požrtvovalna članica sestra Jelica Dežmanova. Članice se vabijo, da se pogreba, ki se vrši v ponedeljek dne 16. t. m. ob 4. popoldne, polnoštevilno udeležijo.

Šentpetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri v svojem prostoru župnijska ulica 1, predavanje. Predava prof. J. Mlakar: Izlet v triglavsko pogorje. Predavanje bodo pojasnjevale slike. Člani in prijatelji vabljeni.

Zenski odsek Krekove mladine priredi 15. t. m. težaj ženskih ročnih del. Sprejemanje udeleženk tečaja samo še danes 15. t. m. Začetek točno ob 10. zjutraj v Jugoslovanski strokovni zvezi, Stari trg 2, I. nadst. — Odbor ženskega odseka Krekove mladine.

Krekova mladina v Ljubljani priredi 22. t. m. v Društvenem domu na Viču burko »Babilon«, na kar občinstvo že vnaprej opozarjamo. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj prihiči med našo delavsko mladino. — Odbor.

Predavanje v Rokodelskem domu. V ponedeljek 16. t. m. bo predaval v dvorani Rokodelskega doma. Komenskega ulica št. 12, prof. dr. Valentin Rožič. Pričetek je točno ob 8 uri zvečer. Vstop prost.

Pevski zbor v Rokodelskem domu ima svojo redno vajo danes ob 11. uri dopoldne v dvorani. Ker bo danes teden običajna predpustna prireditev, pri kateri zbor nastopi, naj

se današnje vaje zanesljivo udeležijo vsi gg. pevci.

Društvo vpokojenih javnih nameščencev za Slovenijo priredi v sredo dne 18. t. m. ob osmih zvečer v gostilni pri »Mraku« na Rimski cesti družabni sestanek svojih članov. K obilni udeležbi vabi odbor.

Orlovski odsek v Kropi priredi 15. svečana t. l. ob pol treh popoldne proslavo 5 letnega obstoja z akademijo in prosto zabavo, na katero vljudno vabimo!

Šiškarji. Dramatični odsek Katoliškega Prosvetnega društva v Šiški priredi danes zvečer v samostanski dvorani gledališko predstavo »Srenja«. Začetek ob sedmih. Cene običajne. — Vljudno vabi odbor.

Zgodovina slovanskih umetnosti. Deseto (zadnje) predavanje cikla umetnostno-zgodovinskega društva se vrši v ponedeljek, 18. februarja ob 18. uri v univerzitetni zbornici. Predava dr. F. Mesesnel: Češko slikarstvo. Vstopnice pri blagajni.

Klobučevinaste podloge za pisalne stroje.
FRANC BAR, Ljubljana
Cankarjevo nadbrčje št. 5.

Položaj ruskih beguncev.

Ko so po boljševiški revoluciji v zapadno Evropo pribežali prvi ruski begunci, je papež Benedikt XV. takoj organiziral podporo za nje; sedanji sveti oče Pij XI. z veliko vnemo nadaljuje to plemenito delo. Po zgledu svetega očeta tudi škofje in drugi katoliški krogi po raznih deželah z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo podpirajo Ruse. Posebno se odlikuje belgijski kardinal Mercier, da je cerkvenimi zbirkami vzdržuje 150 ruskih visokošolcev in podpira tudi druge Ruse.

V Vatikan vsak dan prihajajo prošnje ruskih beguncev. Za reševanje teh prošenj imajo posebni ruski odsek. Mnoga cerkvena poslopja v Rimu in v okolici so na razpolago ruskim beguncem. Rimska katoliška društva požrtvovalno podpirajo Ruse; društvo sv. Petra popolnoma vzdržuje večje število ruskih beguncev. Značaj katoliške akcije za ruske begunce je prav lepo označil praški apostolski nuncij z besedami: »Ne smemo se strašiti nobenega truda in bremena, da našim bratom iz Rusije podamo bratsko roko v pomoč, a roko, ki jih bo dvigala, ne pa poniževala.« Podpirajo se Rusi brez razlike vere. Podpora se vrši v imenu človekoljubnosti, v duhu krščanske usmiljenosti in ljubezni. Podpora svetega očeta je tako velikodušna, da je rimski dopisnik ruskega dnevnika »Novoje Vremja« z ozirom na omejena vatikanska gmotna sredstva izrazil obžalovanje, da so med podpiralnimi nekateri premalo krščanskega mišljenja.

Ker je Vatikan središče velike pomožne akcije za Ruse, zato je razumljivo, da so v Vatikanu dobro poučeni o položaju ruskih beguncev in o razmerah v boljševiški Rusiji. Po teh informacijah je po vsem svetu razkropljenih okoli tri milijone ruskih beguncev, ki po večini živijo v veliki bedi. Po zanesljivih informacijah so razmere v Rusiji take, da se more le izjemoma kak ruski begunec vrniti v domovino. V Rusiji še vedno vlada tako krvavo nasilje, da poštene državljani niso varni življenja. Še bolj žalostna je moralna beda, ker boljševiki posebno med mladino sistematično širijo brezbožnost in nemoralnost. O žalostnem položaju se je papež Pij XI. jasno izrazil v nagovoru na kardinale ob otvoritvi svetega leta. Z ozirom na toliko bedo ruskega naroda priporoča sveti oče katoličanom vzdih: »Odrešnik sveta, reši Rusijo!« Sam sveti oče vsak dan ponavlja ta vzdih.

V naši državi je vlada nekoliko poskrbela za ruske begunce kot v nekako odškodnino za denarno in drugo pomoč, katero je Srbija nekdanj prešla iz Rusije. Nekateri Rusi so dobili nižje državne službe. A vse to je tako malenkostno, da je tudi pri nas med Rusi mnogo bede in pomanjkanja.

Iz Ljubljane se je v zadnjih dveh letih vrnilo v Rusijo nekoliko izobražencev in nekoliko preprostih Rusov. Vsi so prej dobili dovoljenje in amnestijo boljševiške vlade, a bivše vojsake so kljub temu vrgli v ječo; izobraženci pa živijo v toliki bedi in nevarnosti, da odsvetujejo vrnitev v Rusijo razen v prav izjemnih slučajih.

Ljubljanski vladika dr. A. B. Jeglič je ruskim beguncem že večkrat pokazal veliko naklonjenost. Veliko moralno podporo in tolažbo pa jim je naklonil s tem, da jih je pred kratkim obiskal v siromašnih barakah pri glavnem kolodvoru. Visokega gosta je pozdravil in potem spremljal po barakah ruski polkovnik Dimitrijevič, sedaj komandant barak. Odbor ruskih invalidov, je ob tej priliki predložil slavnostno sejo, pri kateri je škofa pozdravil polkovnik Seljaninov; izjavil je, da škofa predstavlja kot predstavitelja svetega očeta, ki je posebni pokrovitelj ruskih beguncev. Presvetli si je ogledal bedna stanovanja v starih barakah, ki ne dajejo zadostnega varstva niti proti dežju niti proti mrazu. V tesnih siromašnih stanovanjih stanujejo odlične ruske družine, nekoliko visokošolcev in inteligentov; tukaj v veliki revščini živijo ruske žene in vdove. Razni predstavitelji ruske inteligence delajo navadna težka dela v ruski kuhinji. Vsi prebivalci ruskih barak so visokega

posta pozdravljal z velikim veseljem in spoštovanjem, polni zaupanja, da jim bo ta obisk glasil moralni in gmotni položaj.

Res je tudi med našim domačim prebivalstvom mnogo bede. A beda ruskih beguncev je še večja, ker si kot tuji težko najdejo zaupanja in pomoči. Velika je tudi duševna poptost, ker v tujini najdejo malo razumevanja

in sočutja. Z verskega in narodnega stališča je vredno, da bi se bolj zanimali za nesrečno Rusijo in za ruske begunce.

Da se poživl zanimanje za nesrečno Rusijo, se bo priredilo več predavanj o Rusiji. Prvo tako predavanje (o preganjanju krščanstva v Rusiji) bo v torek, dne 17. februarja v veliki dvorani hotela »Union«.

Prosveta.

„Dom in svet“.

Uredila prof. Fr. Koblar in dr. Fr. Stelč.
Letnik XXXVII. (1924).

Točno dne 1. marca t. l. — tako smo izvedeli — izide prva številka XXXVIII. letnika Doma in Sveta. Ko to vest prijateljem lista, katerih je vkljub vsemu in vsemu vendarle še nekaj, sporočamo, čutimo dolžnost, da se za hip ozremo nazaj v zadnji letnik. Ko smo zadnje številko že pred božičnimi prazniki dobili na mizo, smo se najprej razveselili, a takoj se nam je veselje zagrenilo, ko nismo nikjer našli običajnega vabila na novo naročbo. Vse je bilo lepo zaključeno, kazalo čez ves letnik natančno izdelano, toda urednika sta molčala. rekel bi, kakor dve sfingi: nista niti slovo jemala niti na novo naročbo vabila. Kaj naj ta grozni molk pomeni? smo se spraševali. In bili smo resnično žalostni. Ne bi radi počakali še kdaj tako zadnje številke. Pa kaj tihi morda v zaključnem letniku samem vzrok ali krivda, da bi se gg. urednika morala morda sramovati? Poglejmo malo!

Signaturo letniku daje »Šmonca«, spisal dr. Ivan Pregelj. Spis je po vsebini in po obliki velika novost za naše slovstvo, pa tudi za pisatelja samega, ki je s tem delom k bujni raznolikosti svojih romanov, povesti, rapsodij, balad v prozi dodal nekaj povsem novega, za kar jaz ne bi vedel imena: nekak razvojni roman o Simonu Jenku, ki pa ne teče v ravni vrsti, od detinstva preko Polanjo v javno delovanje do smrti, ampak je sestavljen iz cele vrste kratkih prizorov (enkrat res kar v dramatični obliki), ki nam kažejo Jenka — na podlagi njegovih deloma ohranjenih dnevnikov, njegovih pesmi, poročil »Novice«, ustnih izročil in Kranja, najbolj pa na podlagi pisateljeve životvorne pesniške divinatione — zdaj kot šestdesetletar v Novem mestu (l. 1852/53), zdaj kot osmošolca v Ljubljani, ko s petorico sošolcev (Brila, Erjavca, Mandelca, Tuška in Zarnika) ustanavlja v Mandelčevem stanovanju dijaški list »Vajec«, zdaj kot abiturienta v Prašah, kako se v smrtnih težavah bori zaradi »lemenata« z materjo, ki jo ljubi, zdaj kot »Odisej« v rodni Reinlein na Dunaju, zdaj kot »romarja« (poeta) v prozajljno trgovskem Kranju itd. itd., v slikah toliko plastike, toliko lepote, da se nam sledovi pesnikove težke življenske poti neizbrisno vtisnejo v spomin. Ne vem, kje bi bilo Sorško polje lepše opisano in opevano kakor v I. poglavju »Šmonce«, polje, tako važno za razvoj Jenkove poezije. Sploh ne vem, kateremu izmed pisane vrste prizorov in opisov bi prisodil prvenstvo: prizora v osmi soli pod katehetom Globočnikom? ustanavljanju »Vajec«? odpovedi fejaškemu življenju na Dunaju? idili pri starcu Mladiču v Kranju? Grafenauer nam na 36 straneh svoje Zgodovine slov. slovstva natančno, obširno razlaga Jenkovo življenje in delo; Pregelj skuša priti do zadnjih vzrokov prav take Jenkove lirike (rojstni kraj, rod, znanje, uboštvo, nikotin, ponos, čtivo prvih gimnazijskih let, zlasti Tassevega »Osvobođenja Jeruzalema«, ki je pač prežgodal budilo mlado fantazijo pesnikovo). Skoroda nas obhaja sveta groza, ko tako od blizu gledamo v srce S. Jenka, človeka in poeta. Toda pesnik nima pravice, da bi zaklepal duri, tudi tistih ne, ki jih sam le s trepetajočo roko odpre. Te duri nam je odprl, kolikor jih ni bil pesnik sam, zdaj naš genialni Ivan Pregelj. — S krajšo pripovedno prozo so zastopani v tem letniku: Fr. Finžgar, ki skuša v črtici Tri črne žene nekoliko odgrniti zastor od skrivnosti, zakaj se tako mnoge samodri (črtice je nalezela na zelo različno presojanje); v »Bede« in »Groteski« nam Fr. Bevč slika npravo propalost kot posledice uboštva, »Zenske« so humoristično poglavje o »skapricah«. Ka. Meško (»Jesen«) v par potezih nariše mir starega samca; N. Velikonja »Nedolžnost« je naturalistična slika ponočnega kavarniškega življenja; v Mirana Jarca »Razprožajočih se valovih« je lepa vzporednost med mirnim tokom Krke pod Novim mestom ter burnim valovanjem čustev dijak, stopajočega v življenje. Cirila Jegliča »Obraz« človek vselej s prijetnim nasmeškom prebere. — O Jan. Jalena štiridejanski »Srenje« prinese prihodnji »Dom in svet« obširno oceno; enodejanski »Klic iz grobnice« (Miran Jarc), stari baron Klungenfels, mož krivice, ki je zatiral siromaka, trplječ ženo, je prepal novo dobo: sin Hubat je v trpljenju izgubil iz sebe baronovsko šud očetovo ter postal delavec med delavci; stari baron, zapuščen od vseh, umre. Oblika (peterostopni jamb) se po mojem mnenju ne sklada z moderno vsebino. — Lirika se je v letniku bogato glasila (Bevč Fr., Debeljak Tina, Jarc Miran, Majcen St., Pretnar Mirko, Soliškar

Tone, Vodnik Anton); po daljšem času pa smo spet z veseljem čitali tri balade v klasičnem slogu (Ivan Robida). V znanstvenem delu je prinesel ta letnik zopet vrsto zanimivih člankov: o Stritarjevem slogu (dr. A. Breznik), o umetnosti Pregelji in Meškovi (Fr. Koblar), o kritiki (Pregelj, Puntar), o narodni pesmi (dr. Al. Res), o češkem kiparju Bileku (Fr. Mesesnel), št. 2. je bila še posebej namonjena razgovoru o gledališču (razgovora so se udeležili kritiki in tudi izvršujoči igralci). Za 100 letnico rojstva B. Smetane je dr. J. Mantuani napisal izčrpen članek.

Pa bodi dovolj! Tudi lanski »Dom in svet« torej je — kakor že iz tega površnega pregleda vidimo — vestno spremljal vse naše duševno življenje in ustvaril na polju Lepote marsikaj, kar bo živelo in zaslužilo, da se zopet in zopet čita. Z zaupanjem sme pričakovati, da mu prijatelji zvesti ostanejo. Preštudirajmo vsako številko, ki izide, prav po iskrenem naročilu starca Mladiča v »Šmonci« (str. 191): Studieren, nur fleißig studieren!

J. Pb.

Prosvetna zveza.

V. Prosvetni večer, ki se je vršil 13. t. m. v Ljudskem domu, je bil kljub slabemu vremenu sijajno obiskan. Oket učiteljskih in izbornih podal: Što čutiš Srbije tužni? in pa Maroltovo skladbo: Oj ta soldaški boben. Obe pesmi sta bili podani z globokim občutkom in so segale vsem do srca. Ga. Pleničarjeva je z vso melodioznostjo krasnega jezika in domodno ljubeznijo podala: Škarica: Zaboravljeni kralj — zgodovino zadnjega bosanskega kralja. Mala pozabljena dežela in vendar ima bogato zgodovino za seboj. G. predavatelj prof. Mazovec je lepo orisal zgodovino, zemljepisno lego Bosne in Hercegovine. Politična zgodovina je bila precej burna in prav iz tega valovanja je vzšla ona nepremagljiva ideja samostojne oziroma avtonomistične Bosne. Skioptične slike so pa odkrile dragocene bisere naravnih lepote bosanske, ki so svetu še skrivane in nepristopne. Predavanje je bilo zelo zabavno in poljudno, kar pač pričča, da je g. prof. Mazovec izborni ljudski predavatelj.

VII. Prosvetni večer v Trzinu se vrši v ponedeljek ob osmih zvečer. Večer bo posvečen Mariji v umetnosti. Spored obsega: 1. Ave Marija: Živa slika in solospjev s spremljevanjem glasovirja. 2. Venček pesmic — igra tamburaški zbor Marjanske kongregacije. 3. Marija v slikarski umetnosti, skioptično predavanje. K obilni udeležbi vabi odbor.

Cerkle pri Krškem. Dne 15. t. m. bo skioptično predavanje o Rimu 1. po rani maši; 2. po deseti maši; 3. po popoldanski službi božji.

Vsem društvom priporočamo, da se narčne na krasno društveno glasilo: Naš Čolnč, ki ga izdaja Goriška prosvetna zveza. Narodna dolžnost je, da podpiramo brate onstran meje. List prinaša lepe leposlovne stvari, dalje za društva n. pr.: Narodna prosveta, Idealizem v društvih, Fanije oprimo oči, Dekliška greda, Dijaški vestnik, Petje, Telovadba itd. Naroča se pri upravi Vestrike, Miklošičeva cesta 7, Ljubljana. Stane 6 lir.

Pevski vestnik.

Artistični odsek je pregledal in ocenil poslane skladbe. Prvo nagrado (500 Din) je prisodil pesmi: V. Vodopivec: »Noč na Adriji«, peteroglasen mešani zbor, drugo (250 Din): P. H. Sattner: »K polnočnici«, za mešani zbor, tretjo (250 Din): H. O. Vogrič: »Izpremenjeno srce«. — Veliko pesmi ni prišlo v poštev, ker so jih skladatelji pisali lastnorodno in je bil njihov rokopis znan enemu ali drugemu članu odseka. Vse tri pesmi izidejo v prihodnjem »Pevcu«.

»Pevčeva« pesmarica IV. je prišla in jo je dobili broširano pri Pevski zvezi, Miklošičeva cesta 7 v Ljubljani po 12.50 Din. Pripomnimo, da imamo letos pesmarice le malo izvodov v zalogi, ker smo je tiskali v znatno manjšem številu. Zbori, ne odlašajte z naročili, da vas ne prehitijo zaloga!

»Pevce« bo dotiskan koncem t. m. in ga dobe naročniki še pred 1. marcem. Prosimo, da nam naročniki naročnino čimprej poravnajo, ker nam delajo zastanki veliko skrbi in nerada. Obenem bomo razposlali starim naročnikom ovoj za lanske priloge, ki zadnjič še ni bil gotov.

Iz odbore seje P. Z. Širša odbora seja bo v četrtek 5. marca ob treh popoldne v posvetovalnici v Jugoslovanski tiskarni. Opozorjamo, da sedaj vsa okrožja, da pripravijo snov v smislu zadnje okrožnice in pošljejo zanesljive zastopnike. Če ne bi nikakor mogli priti zastopnik, naj g o t o v o pismo sporoče svoje predloge.

Mariborsko pevsko okrožje. Dne 14. jan. je bilo ob številni udeležbi zastopnikov pevskih zborov (11) ustanovljeno pevsko okrožje za mariborsko okolico. Za predsednika je bil

izvoljen župnik in skladatelj Fr. Ka. Špindler, za blagajnika g. prof. dr. Bogovič, za pevov. g. ravnatelj stolnega kora Trafenik Jože, za referenta pa g. vikar Hrastel. Sestanka se je udeležil za mariborsko Prosvetno zvezo g. J. Stabej, za Pevsko zvezo pa prof. M. Bajuk. Pozivljamo zbere v mariborski okolici, naj se pridružijo Pevskemu okrožju v Mariboru, vsil Tam, kjer so od Maribora preveč oddaljeni, naj se združijo v svoja okrožja. Pojasnila dobe ali v Mariboru, ali v Ljubljani pri Pevski zvezi.

Prvi sinfonični koncert muzike Dravske div. obl. v tej sezoni bo v ponedeljek 16. marca. Pri koncertu sodeluje tudi pevsko in glasbeno društvo »Ljubljana«.

pr Nov g l a b e n i list. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani začne ob priliki dvajsetletnice svojega obstoja (1905—1925) izdajati mesečno revijo za zborovsko glasbo »Zboria«, ki bo prinašala na leto 12 zvezkov novih, še neobjavljenih ženskih, moških in mešanih zborov a capella. List, ki ga bo urejeval Zorko Prelovec, bo v začetku z ozirom na ogromne stroške izdaje skromen. Imel bo obliko kvarta, pesmi bodo na trpežnem papirju lično in razločno litografirane. Naročnina za »Zbore« bo znašala 20 dinarjev na leto.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 15. febr. ob 3. uri pop. »Pepeluha«, mladinska predstava. Izven. — Ob 8. uri zvečer »Rosmersholm«. Izven.

Ponedeljek, 16. febr.: »Magda«. Red B.

OPERA:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Nedelja, 15. febr. ob 15. uri pop. Smrtna tarantula in karakteristični plesi. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.

ROSMERSHOLM.

Dramska premiera 13. febr.

Naša drama je zopet storila pogumno dejanje; v času, ki se zdi za to najmanj primeren, je uprizorila Ibsnovega Rosmersholma, dramo, v kateri je severni dramatik najjasneje izpovedal svojo etično gorečnost. Rosmer je potomec stare in ugledne družine, mirna in plemenita narava, ki mnogo premišljuje ter išče izhoda iz svojih duševnih dvomov. Polagoma ga vodi miselni proces do osvoboditve od vseh vezi, pastorsko službo opusti, ker se ne strinja več z nauki vere. In potem stopi na tla novega življenja: plemenitost, ki izvira pri njem iz krvi in tradicije, hoče ucepiti svoji okolici ter tako doseči nov in boljši rod. Proces se vrši polagoma v njegovi notranjosti, skoraj se ga življenje ne dotika. Doma v družini je sam, ker je žena bolna in sama konča življenje v mlinškem potoku. Prijateljica mu je Rebeka West, ki je bila opora rajni ženi in sedaj samostojno gospodinja. Tudi Rebeka mnogo misli sama zase in v njeni notranjosti se vrši mnogo močnejši preobrat: iz aktivne, naturno hrepeneče ženske postane umirjena, žahatna prijateljica Rosmerjeva. A grehi njene preteklosti niso izbrisani; nova faza je le skok preko njih in ko pričinja posegati življenje s svojimi odposlanci v tih Rosmerjev dom, kjer je vse staro in dobro, le Rebekine rože so nove in svetle, pride ura obračuna tudi zanjo. Vez med Rosmerjem in Rebeko pa je postala neopazeno življenjska. Tudi ta resnica se objavi in tako končata skupaj, roko v roki, življenje v mlinškem potoku.

Nad vso dramo leži tih in prežet mir, ki se takoj predrami, če le pade razločna beseda vanj. O današnji vrednosti Ibsnovih dramskih resnic bodo morali govoriti literarni zgodovinarji. Na našem odru je doživela igra močan uspeh, kar je v prvi vrsti zasluža uprizoritev.

Režija ge. Marije Vere je bila tenkočutna in vestna. S finim razumevanjem je bil povdarek na notranjem razvoju drama obeh nosilcev, Rosmerja in Rebeko, dočim so ostali nastopi rektorja, učitelja in žurnalista le disonantni glasovi iz z. anjega neharmoničnega življenja. Mirni, zastrti toni so vladali v obeh osebah in ustvarjali ono grozno tišino, ki grabi za srca ter daje slutiti strašno resnico. Rebeko je igrala g. M. Vera, Rosmerja g. Levar, — par, ki je z inteligenco in resničnim občutkom uredil Ibsnovo zasnovu. Ga. M. Vera je bila prosta vsake laži-mistike ali histerične prenapetosti; preprosta in naravna je ostala v najbolj pretresujočih scenah, edini krik se ji je izvil iz prs, ko ji zapolje kri pri Rosmerjevi snubitvi. In prav zaradi naravnosti je bilo v njeni igri in besedi toliko simbola. G. Levar je doumel svojo vlogo na popolnoma lasten način; bil je impozantno miren mož, ki opravi vse boje sam s seboj in ima svojo trdnost v lastni notranjstvi, nobena grozna novica ga ne more zakolebati. Tih govor, mirne kretnje, o sili njegova sredstva in vendar je bil ves oter pod njegovim utisom; ustvaril je atmosfero za dramo. Za to skrajno težavno vlogo je bila njegova igra taka umetniška kreacija, da jo je treba glasno povdariti. K svojim ostalim uspehom je g. Levar priključil Rosmerja in stoji z njim na višini umetnika, ki mu je treba nuditi najboljše možno razmaha. Breindla je igral g. Putjata in srečno podal bokana, v žigir srcu se vrše krvavo resne stvari. Znal se je prilagoditi glavni drami in v tem tiči njegov uspeh. Drugače s Krollom (g. Skrbin-

šek), ki ni respektiral smeri igre in z nemotiviranimi krikii trgal izživljanje dejanja. G. Rogoz kot Mortensgard bi moral biti edini realni računar med ljudmi, ki se bavijo le sami s sabo. A nekdo bi mu moral pojasniti smisel besed, ki jih izgovarja brez povdarka in z napačnim patosom. Za kreacijo je treba studija, zmožnosti in — inteligence. Ga. Medvedova je podala gospodinjno diskretno in z razumevanjem.

Predstava »Rosmersholm« je bila naši drami v čast. Težavna psihološka drama brez posebne akcije je gotovo močna preizkušnja za vsak oder; naše gledališče si je sedaj lahko na jasnem, kje lahko računa na umetnost. Občinstvo je to občutilo ter se glasno zahvalilo g. Mariji Veri in g. Ivanu Levarju. M.

GLEDALISKI REPERTOARJ.

Slov. marijonetno gledališče

V MLADIKL.

Nedelja 15. t. m. ob 3 popoldne in ob 6 zvečer: »PROLOG« (Dr. Ivan Lah.) — »PRINC ROZENCVET IN PRINCESA LILIJANA« (Fr. Pocič.)

Narodno gledališče v Mariboru.

Mariborska opera. Zadnje čase je opažati živahnije življenje v mariborski operi. Povrstne pevske moči, posebno iz Zagreba, gostujejo večkrat na našem odru in nam nudijo vsaj nekaj pravega umetniškega užitka, s katerim je naša opera navadno bolj skop. V torek 10. febr. je gostoval v »Trubadurju« prvi baritonist zagrebške opere g. Hrđić kot grof Luna. Njegov zvoneč in poln glas tes njegova lepa igra sta potegnili še domače pevce iznad povprečnosti. Tako burno še dolgo ni bil nihče aklamiran, in sicer kar na odprtem odru, kakor g. Hrđić. Dalje ko smo ga poslušali, vedno bolj nas je očaral s svojim kakor žamet mehkim in zopet kakor grom silnim glasom in nas znova utrdil v prepričanju, da je on res umetnik velikih zmožnosti. Leonoro je pela in igrala gđ. Vladimirova z globokim čustvom in s pravim umetniškim razumevanjem. Po našem mnenju je gđ. Vladimirova naša najboljša umetniška moč, ki ima izvrstno šolan glas in ki se z veliko ljubeznijo poglubi v svojo ulogo, ter jo sama doživlja. G. Mitrovičeva je podala s svojo temperamentno igro in s svojim obsežnim, v višinah močnim, pa skoraj preostri glasom dokaj dobro cigansko Azuceno. Mislimo pa, da ni popolnoma pogodila zlobnosti in maščevalnosti te stare ciganke. Gosp. Petrovski (Manrico) in g. Oksanski (Ferrando) sta naš in naš — strah. Glasovni material imata dober, samo, žal, še ne izšolan in neuglajen. V igri sta še v otroških povojih. G. Petrovski ne ve zakaj ima roke, povsod so mu napotki, g. Oksanski pa maha polovico preveč z rokami po zraku. Ko bi odstopil g. Oksanski nekaj svojega zvijanja g. Petrovskemu, bi bilo za oboje bolje. Priznati pa moramo, da se oboje resno potrudita in — napredujeta. Gđ. Lubejeva (Ines) se bo pri nekoliko več resnosti še mogoče razvila v precej dobro pevko in igralko. Opero je režiral in dirigiral g. Mitrovič.

Ne trdimo preveč, ako pribijemo, da se moramo Mariborčani samo vztrajnosti in požrtvovalnosti tega moza zahvaliti, da moremo vsaj tu in tam uživati kako opero. Vsak drug operni ravnatelj bi bil v tako nemosnih razmerah, kakor vladajo na našem gledališču, posebno v gmotnem oziru, že davno obupal in pobegnil. Pri »Trubadurju« je sicer hladnokrvnega dirigenta spravilo malo iz ravnotežja zbor, ki se parkrat ni hotel pokoriti taktiki in Manrico, ki je skušal spopetla hoditi druga pota ko orkester. Večje nesreče pa ni bilo. Orkester je pa med pripovedovanjem Ferranda na vsak način premočen. To še moramo omeniti: skrajno netaktno je, ako dobi domača igralka vpriči gosta šopek, gost pa — nič. Smo pač kmetjel!

e. l.

Turistika in sport.

Sportni teden.

Pisali smo že, kako jih skrbi zimska olimpiada 1928. Francoski olimpijski odbor je bil za to, da se vrši v Chamonix, kakor se je tudi že laska olimpiada. Baron Coubertin pa ostro nastopa proti odboru in pravi, naj bo olimpiada nedeljena, naj se vrši torej na Holandskem. Holanci sicer pravijo, da je ne morejo aranžirati; pa morajo, sicer se jim odzame tudi glavni del olimpiade. Končno besedo bo spregovoril praški olimpijski kongres v letošnjem maju. — Se tri leta nas ločijo od amsterdamske olimpiade, pa se je že začel boj za olimpiado leta 1932. Morala bi se vršiti v ameriškem mestu Los Angeles, pa bo predlagal ameriški olimpijski odbor v Pragi, naj se ne vrši tam, temveč v New Yorku. Južnoameriški nogomet je že na potu v Evropo. Uruguayski klub Nacional je odšel iz Montevidea 5. februarja; najprvo bo nastopil proti Parizanom. Brazilci se bodo dne 15. marca udarili z izbranim francoskim moštvom, nato s Parizom, Lille, Strassbourg itd. Za Francozi pridejo na vrsto Švicarji, Belgijci in drugi. Uruguaysci se že izkazali tudi kot izvrstni trgovalci in so v pogajanjih s Francozi zahtevali zase 70% brutodohodkov; Francozi jim tega seveda niso mogli dovoliti in so se

zedinili slednjič na 70% netodobodkov. Bradilci so kot uglednejšega naroda zastopniki bolj skromni. Če bi pa kdo mislil, da je ime Uruguay ves evropski nogomet očaralo, bi se zelo motil. Holandski klub Zwaluwen na primer noče o Uruguaycih nič slišati in pravi, da se na olimpiadi v Parizu niso obnašali kot pravi amaterji. Če ne tiči tu notri strah pred Amerikanci?

Nurmi ju so pomudili v Ameriki bajne vsote, če bi hotel postati profesional; pa je vse brez pomisleka odklonil, rekoč, da kot amater svoji domovini lahko več koristi kakor pa kot profesional. To je sportnik! Sedaj ima že spet pol tucata novih rekordov, nekaj jih je pa nabral tudi njegov rojak Ritola. Omenimo samo že zelo stari rekord slavnega Šurubba na 4000 yardov, ki ga je zboljšal Nurmi na 1:55. — Italijan Friggerio pa v Ameriki nima sreče; premagal ga je v hoji ameriški rekordier Plant. Friggerio pravi, da je imel slabo vožnjo v Ameriko, da bo pa po prestatih posledicah dobil svojo staro formo nazaj. — Švedi se za olimpiado 1928 že pridno pripravljajo. Vso državo so razdelili v pet okrajev, vsak okraj bo dobil posebnega učitelja. — V letih 1925 in 1927 se bodo vršile velike lathkootletiske tekme med Švedi in Finci, enkrat v švedskem glavnem mestu Stockholm, drugič pa v finskem Helsinkisu. Na programu so: 100 metrov, 200, 400, 800, 1500, 5000, 10.000 m; 110 m staja, olimpska vrsta, met krogla, kopja, diska in kladi, skok v višino in daljavo, troskok, skok s palico. — Nemška organizacija lahke atletike je razpisala nagrade za spise o teku, skoku, metu, gimnastici, igrah itd. Hoče zanesti zanimanje za lahko atletiko med najširše sloje. Pisatelj ne sme biti podpisan. Sestavki so lahko strogo znanstveni ali pa tudi prosto pripovedovalni. Devet nagrad je razpisanih, prva znaša 300 zlatih mark.

Poljski rokoborec Stanislaw Ciganiewicz bo prišel maja ali junija iz Amerike v Evropo in bo pripeljal s seboj še deset ameriških rokoborcev. Borba je prosta, takozvani catch-as-catch-can (primi, kakor moreš prijeti), dočim je od nas večkrat omenjena rokoborba grško-rimska. — Rigoulot se je spet postavil: potegnil je z deano roko 98,5 kg, je samo še za 1,25 kg za svetovnim Rondijevim rekordom. Francozi so povabili izborna nemška atleta Strassbergerja in Trappena, naj prideta v Pariz in se kosata z Rigoulotom. Ne vemo, če bo kaj; zlasti Strassberger ni sedaj prav nič treniral. Če se bo boj vršil, se bodo skusili gotovo le v petoboju. Kajti tedaj bi Nemca s težnim dvigom premoč Rigoulotovo vsak nekoliko izravnila.

Nemški bokser Breitensträter je premagal drugega za drugim izvrstna Francoza Nillesa in Jaqueline, oba z k. o. — Vesti o boju Dempseyja z Willsom in Gibbonsom so zmeraj bolj pogoste. Zadnjič je bokser Logan Dempseyja podrl z k. o. Dempseyev kip je bil namreč v razstavnem oknu. Goreč Logan je prišel mimo, je gledal in gledal in je s strahovitim udarcem skoz debelo šipo zadal svetovnemu mojstru odločilni k. o. Šipo bo plačal in roka mu je vsa razrezana. — Italijanski bokser G. Spalla je šel v Berlin z neko damo v kavarno. Nasproti sedeči gospod ju je zijal. Spalla mu je pogled vrnil in gospod mu je poslal vizitko. Nato je zapisal Spalla svoje ime na mizo, je udaril po njej, da se je odkrhnil cel kos, in je poslal to vizitko gospodu; kar prebledel je in je brž zginil.

Pisali smo, da bodo prišle ameriške plavalne veličine Weismueller, Kealoha, Skelton in drugi letos v Evropo. Sedaj je pa prišla naenkrat iz Chicago vest, da jih ne bo. Pravijo, da se morajo trenirati za ameriško mojstrstvo, ki se bo bojevalo letos v juliju v San Francisco. Drugi spet so pa mnenja, da Weismuellerju i. dr. ne diši letošnji junijski olimpski kongres v Pragi, ki se bo prav vestno pečal tudi z vprašanjem amaterstva. Weismueller na primer že dve leti ne dela drugega kakor da goji štiri mesece na leto plavanje.

Evropsko mojstrstvo v hitrostnem drsanju na ledu je dobil Dunajčan Polaczek, nmetnostno drsanje pa inženier W. Böckl, tudi Dunajčan. Z zadnjič omenjeno gospo Jarosz-Szabo vred se pa Dunajčani res lahko postavijo.

NOGOMET V ORIENTU.

Dunajski zionistični klub Hakoah je gostoval v orientu. Pripoveduje nam zelo zanimive stvari. Videli so veliko lepega, povsod so jih kar najprijazneje sprejeli. V Port Saidu se jim je dopadel v prvi vrsti angleški red, od velike bojne ladje do navadnega čolna vse lepo urejeno kakor na vrhvi. Igrišče v Port Saidu je bilo brez trave in kamnito, torej tako, kakor so ga Dunajčani najmanj radi imeli. Smilili so se jim domačini, ki morajo zmeraj na takih igriščih igrati. Nasprotno moštvo je bilo sestavljeno iz Grkov in Arabcev, igranje za dunajske pojme preostro. Dunajčani so zmagali 5:0, kakor so sploh skoraj zmeraj nasprotnike potolkli. Domačini nimajo nobene kombinacije, dočim se je klub Hakoah ravno v tem odlikoval.

Popisujejo nam potem vožnjo čez Sueški prekop, večerjo ob robu puščave, vožnjo s palestinskimi ekspresom; vagoni imajo zaradi puščavskega peska dvojna okna, pa so bili kljub temu zjutraj vsi pokriti s celo pečeno plastjo. Vzhod solca v puščavi jih je kar omamil. Videli so židovske kolonije, vrtove oranž, nasade evkaliptov, peljali so se v Haifo

in od tam z avtomobili v svetopisemsko Tiberijo. Tam so premagali izbrano vojaško moštvo prav lahko 4:2, igrišče spet brez trave in kamnito. Dva nasprotna goola je dodelil vojakom sodnik angleški major, prvi je prišel off-side, drugi iz enajstmetrovke. Igro je gledalo 8000 ljudi, zelo veliko, med njimi angleški namestnik Sir Herbert Samuel sam.

Drugi dan v Jeruzalem. Med potjo so obiskali nove židovske kolonije in so videli velikanske kleti angleškega barona Jamesa Rothschilda, ki pa njim seveda niso nič pomenile. V novem židovskem mestu Tell-Aviv je gledalo igro 12.000 ljudi, nekaj izrednega. Proti tamošnjemu židovskemu moštvo je uve-

ljavila Hakoah svojo premoč, rezultat 11:2. Gosti so hoteli pokazati Palestincem nekaj prvovrstnega in pravijo, da so jim res. Domačini so rekli, da take igre še niso videli. Zmaga popolna, polčas 6:0.

Hakoah je zmagala tudi v Kairi, Aleksandriji itd., sloves dunajskega nogometa je pridr v ves bližnji orient. Takje turneje so res nekaj dobrega.

S. K. Jadran priredi v nedeljo 15. februarja 1925 v gorenjih prostorih gostilne pri »Roži« v Židovski ulici za svoje člane družabni večer. Prijatelji kluba dobrodošli! Začetek ob osmih zvečer.

Po svetu.

Rudniška nesreča v Dortmundu.

Včeraj smo že kratko poročali o strahoviti nesreči, ki se je 11. februarja dogodila v rudniku »Minster Steinc« pri Dortmundu v Nemčiji. Snodi smo prejeli telefonsko poročilo, da je zginilo pri eksploziji 138 ljudi svoje življenje. Ker je zginilo toliko število ljudi svoje življenje, je to ena največjih nesreč, ki so se sploh dogodile v Porurju. V celi Nemčiji in v vseh sosednih državah vznjua globoko sočutje. Vse Porurje govori samo o tej nesreči. Komunisti ostro napadajo kapitaliste, ki da so vsled izsesavanja delavstva premalo skrbeli za telesno varnost. Zahtevajo, da se rudniško ravnateljstvo aretira in zapre.

Kolikar je bilo mogoče ugotoviti, je mnogo rudarjev doletela smrt na begu. Eksplozija je nastala na dosedaj še nepojasnjen način najbrž blizu zračnega rova ob vhodu v nek rov. Na ta način se je učinek eksplozije razširil tudi v druge tri jame. Dr. je katastrofa zavzela tak obseg, se splošno čudijo. Rudnik »Minster Steinc« štejejo med vzorne obrate. Bil je opremljen v moderni preizkuševalni napravi.

Lastnik tega rova je »Felsenkirchener Bergwerks-A.-G.«, ki spada med največja Stinnesova podjetja. — Soudeležene so tudi »Vereinigte Deutsch-Luxemburger Bergwerke« und »Hütten-A.-G.«, dalje Siemensov koncern in bohumška družba.

Rudnik je le par kilometrov oddaljen od Dortmundu. Ob rudniku so se odigravali strašni prizori. Otroci in matere so jokali za očeti in možmi.

Državni kancler dr. Luther je v petek prispel v Dortmund in se podal takoj na kraj nesreče. Državni zbor je imel žalno sejo. Sprejel je predlog socialnih demokratov, da pošlje v komisijo za preiskovanje te nesreče 4 člane. Dr. Luther je za olajšanje bednega stanja prizadelih rudarskih rodbin iz svojega dispozicijskega fonda nakazal 50 tisoč zl. mark. Preiskavo vodi višja rudniška oblast.

Dortmund, 14. febr. (Lzv.) Doslej so spravili na dan okoli 121 trupel ponesrečenih rudarjev. Okoli 15 rudarjev še pogrešajo.

sv Velika poneverba v Genovi. V genovski »Cassa Generale« so odkrili veliko poneverbo v znesku 2 milijonov lir. Denar je tekem dveh let poneveril blagajnik Ettore Agnese. Agnese je pognil.

sv Otroško delo v Združenih državah. Državni zakonodajni zbor v Ohiju je v seji dne 28. jan. t. l. s 85 proti 35 glasovom zavrgel amendment za odpravo otroškega dela. S tem je končnoveljavno poraženo vse prizadevanje za ureditev otroškega dela potom zveznih postav, ker je Ohio že 13. država, ki je zavrgla odnosni zakonski načrt, a zadostovalo bi v to 12 držav.

sv Fordova letala. Znani ameriški industrijalet Ford je začel izdelovati letala, ki bodo stala samo po 250 dolarjev.

sv Izgon patriarha iz Carigrada. Turki so zapodili ojkumenskega patriarha iz Carigrada. To je zelo zamašana stvar. Po smrti patriarha Gregorja VII. so zastopniki grške narodne cerkve v Turčiji postavili za kandidata nekega prelata, sedanjega patriarha Konstantina VI. Turške oblasti so kandidaturi takoj ugovarjale, češ da prelata v Carigradu niti prebivati ne sme, ker živi tam šele par let, po dogovoru z Grško mora biti izmenjan, to se pravi, mora iti iz Carigrada in iz Turčije sploh. Gotovo bi bilo bolj previdno, če bi v tem slučaju in pri tej občutljivosti volili Grki koga drugega. S tem bi se bili ognili sporu s turškimi oblastmi. Vedeti so morali, da bodo Turki porabili najmanjšo okolnost za odstranjenje patriarha, prav tako, kakor so jo porabili v vprašanju kalifa. Prav za prav bi bilo za Grke in za patriarha itak boljše, če bi živel v kakšnem grškem mestu, recimo v Solunu, a Carigrad je Carigrad, tradicija je tradicija. Patriarh v Carigradu je za Grke nekaj čisto drugega kakor patriarh v Solunu ali pa tudi v Atenah. Kritičen je položaj danes zato, ker je tretjina prebivalstva Grške doma v Mali Aziji ali Trakiji; Grčija jim še ni mogla pripraviti polnovredne domovine, ki bi jim nadomestovala ugrabljeno zemljo onstran Egejskega morja in severno od njega. Oni tišči v Carigrad, ki zanje ni pomenil samo sanje, ampak resničnost. Edini izhod bi bila sprememba mirovnih določb v Lausanne. Za take stvari ima pa Evropa gluha ušesa.

sv Ekspedicija za raziskovanje najbolj skrivnostnega morja. Največja dosedanja mor-

ska raziskovalna ekspedicija je zapustila te dni New York, da preišče skrivnosti morja Sargasso. Ekspedicijo vodi znani ameriški biolog profesor William Belbe, nalašč zato napravljena ladja se imenuje Arcturnus. Morje Sargasso, med Kanarskimi otoki in Zahodno Indijo v Atlantskem oceanu ležeče, je pravzaprav ogromna okoli 400.000 km² broječa masa plavajočega morskega mahu, po katerem se nahajajo v vodi celi pragozdi velikanske morske trave; nekatere vrste so močnejše kakor najbolj debela drevesa in do 150 metrov dolge. Tudi živalstvo je še prav malo znano, in upajo, da bodo našli cele morske velikan tam, polipe, neznane ribe itd.

sv Stenografski boj med Nemci. Po prizadevanju pruskih stenografov Stolze-Schreyevega sistema je nemška vlada sklenila, da s 1. aprilom 1926 po vseh javnih šolah uvede pouk v »enotnem tesnopis« (Einheitskurzschrift) in izključi vsak drug sistem. Istotako se z navedenim dnem po vseh državnih uradih uvede enotni tesnopis po Stolze-Schreyevem sistemu. Tudi v Avstriji se je že par stenografskih organizacij izreklo za uvedbo enotne stenografije. V tem se pa oglašajo pristaši Gabelsbergerjevega sistema, ki označujejo »enotni tesnopis« kot malovredno potvorbo Gabelsbergerjevega sistema in krparijo. Celo mnogi Stolze-Schreyevci so odločni nasprotniki »enotnega tesnopisa«. V Avstriji nastopajo Gabelsbergerjevci krepko za to, da ohranijo veljavo svojemu sistemu.

Zanimivosti.

HLADNOKRVNOST.

V francoskem mestu Nancy so obglavili te dni Franca Salvadorja. Leta 1920. je bil pri posetu nemških strelskih jarkov umoril svojega tovariša Deladilla in je skril sledove umora s tem, da je napravil eksplozijo. Leto nato je umoril drugega tovariša, Roussela, ga je oropal in povzročil spet eksplozijo. Lani so ga obsodili na smrt. Veliko se jih je potegovalo zanj, zlasti njegov prejšnji polkovnik, pod čigar poveljstvom se je bil zelo odlikoval; a vse zastoj, predsednik republike je smrtno obsodbo potrdil. Salvador je šel v smrt prav hladne krvi. Spal je vso noč; ko so ga poklicali, se je skrbno oblekel, si je nargal cigareto, je prebral bratovo pismo, je napisal dve pismi, eno na brata, drugo na zaročenko, se je spovedal, je šel k obhajilu in se je izročil rablju. Rekel jim je, naj hitijo, ker ga zebe. S trdnim korakom je stopil na mrtvaški oder in je objel duhovnika, ki mu je kot zadnje tolažilo povedal, da mu je oče odpustil.

RAZISKOVANJE ZEMLJE.

Zedinjene države Severne Amerike hočejo izvršiti letos doslej najbolj dalekosežen načrt za znanstveno raziskovanje zemlje, posebno z ozirom na predzgodovinsko dobo. Organizirali bodo 14 velikih znanstvenih ekspedicij, ki bodo zasledovale antropološke, geološke, botaniške in zoološke cilje; njih torišče bodo puščave, džungle, neznane gorske pokrajine in zaledenela snežišča severa. V poštev pride visoka planota Bolivije in Peruja, zlasti okolica jezera Titicaca; bila je nekoč sedež prazgodovinskega kulturnega naroda, ki je živel tu gori že poldrugo tisočletje pred Inki, gospodujočimi ob času prihoda Špancev. Druga ekspedicija gre na otoko Madagaskar, ostala bo tam dve leti in bo iskala stare predmete hišne uporabe in kinča praprebivalcev, bo preiskovala jame in se bo pečala z narodoslovnimi študijami neštevilnih skupin in plemen otoka. Sedaj gospodujejo pleme Hovas je prišlo z azijskega otoka Sumatra; druga plemena so arabskega, malajskega in mongolskega izvora. Plemena na jugu pa sploh še niso raziskana. Zoologična ekspedicija na Novo Fundlandijo bo iskala v prvi vrsti jelena Karibu, ekspedicija, potujoča v Brazilijo, pa neznane ptice v tropskih džunglah.

Ker bodo vse ekspedicije denarno izvrstno podprte, pričakujemo lahko najlepših zaključkov.

UREDITEV TOČENJA PIVA V KANADSKI REPUBLIKI.

Točiti ga smejo samo od desetih dopolnih dni enajstih ponoči. Zenska potreba in pivo sta tam, kjer se toči pivo, prepovedana. Nastavljeni smejo biti samo angleški državljani, ki imajo v Kanadi volilno pravico. Pivo sme imeti samo 4,5% alkohola. Podaljšati se sme polletna ura v onih 23 volivnih okrajih, ki so se pri zadnjih volitvah izrekli proti prepovedi alkohola.

Križem sveta.

V Mariboru je bilo 1. dec. 1924 28.379 prebivalcev, 13.178 moških in 15.201 žensk.

Trst je stal 31. decembra 1924 247.349 prebivalcev, samo za 2928 več kakor eno leto prej. Porok je zmeraj manj, bilo jih je leta 1924 1879, leta 1923 pa 2229. Prirastek prebivalstva pride od doseljevanja; leta 1923 se je priselilo v Trst 7605 oseb, leta 1924 pa 10.533.

V Benetkah bodo zgradili podzemsko železnico, kar se nam zelo čudno zdi, ker so Benetke na kolih zgrajene. Železnica lepote Benetk ne bo smela motiti. Vlaki bodo vozili s hitrostjo 30 kilometrov na uro, stroški bodo znašali 105 milijonov lir, gradbena doba pa pet let.

Obnovitev Belgije je do malega končana od 100.000 razrušenih poslopij jih je na novo postavljenih 95.000.

Novo zvijačo goljufanja potnikov so si izmislili v Milanu. Nekdo je preskrbel popotniku vozni listek v Trst, si je dal vozino izplačati in je zginil. Bila je pa samo peronska karta.

Čuden pogreb so imeli zadnjič blizu Mantove v Italiji. Naročil si ga je bil čudak skopuh Dal Collo. Bilo je kakor pred pustom. Spredaj je šel nekaj šaljivec, krsto so nosili štirje čestni pometači. Pred neko krsto so se ustavili in so pridirili pojedino, polne kozarce vina so metali na rakev. Do pokopališča je igrala godba vesele koračnice. Res čuden pogreb.

Motorna jahta »Catalania«, last kluba »Adriatic« v Trstu, je kot prva ladja dosegla skrajno mejo plovnosti reke Nila.

Kakor znano, je letel lani francoski letavec Pelletier d'Oisy iz Pariza v glavno japonsko mesto Tokio. Letos mu bodo trije japonski letaveli obisk vrnil in bodo leteli iz Tokia v Pariz, čez Sibirijo in Rusijo. Francoski je letel čez Turčijo, Indijo in Kitajsko.

Ameriške oblasti, ki se borijo proti vtihtapljanju alkohola, pravijo, da je kljub največjemu naporu tihtapstvo zmeraj uspešnejše. »Na delu« je 307 angleških ladij, 10 norveških, 4 francoske itd.

Od 5. do 19. junija bo v Padovi prvi mednarodni velesejm, tičoč se vsega, kar vemo o plinu in vodi.

Na Kitajskem je v splošnem pridelovanje moka v svrhu dobave opija prepovedano. A v nekaterih provincijah oblasti same zahtevajo od kmetov, da morajo mak pridelovati. 1500 krščanskih kitajskih rodbin se je vladnemu pritisku uprlo in so dale oblasti 200 posebnih trdovratnih kmetov obglaviti. To je vlada!

Francija ima aktivno trgovsko bilanco za leto 1924; to se pravi: več so prodali kakor kupili.

Znani profesor Voronov je sedaj v francoski Gvineji in poskuša na opicah zdravljenje raka in tuberkuloze. Ima veliko zbirko opic, pa skrbi tudi za neprestano pošiljanje opic na različne medicinske zavode v Evropi. Otoki Jersey, Guernsey itd. ob francoski obali so že od srednjega veka sem angleški. Uradni jezik je francoski. Angleška vlada je hotela vpeljati tudi angleščino kot francosčini enakovredno, pa je domača vlada naredbo kot protizakonito zavrnila. In pri tem bo ostalo.

Japonska vlada bo gradila rušilec in podmornike, ki bodo še enkrat tako močni kakor ameriški. Washingtonski dogovor ne pozna glede rušilec in podmornikov nobene omejitve. Rušilec (večji torpedni čoln) bodo napravili lahko 2800 km dolgo pot brez obnove kuriva, podmorniki pa 10.000 km, to je četrtno zemeljskega obsega.

Ribištvo v tržaškem pristanišču je prepovedano. Izjem je le malo.

Francoski letavec Sadi Lecoq je dobil novo letalo, s katerim hoče prekositi vse dosedanje hitrostne rekorde. Rekord na uro ima danes Francoz Bonnet, 448 km, šestkrat iz Ljubljane v Trst.

V Londonu so napravili poskuse z novim rešilnim čolnom, ki nima vesel, temveč propeler in vzvode. Pravijo, da je dosti boljši kakor vsi dosedanj.

Globine morja nič več ne merijo z uteži, temveč polom odmeva. Sedaj so tudi za merjenje višine vpeljali isti način in se vrši merjenje stokrat točneje in hitreje kakor prej.

V mestu Sherborne na Angleškem je hodil mlad mož brez cilja okoli, ves zmeden. Zvedeli so, da je igral nogomet in da mu je priletela žoga s tako silo na glavo, da je zgubil spomin.

V Biskajskem zalivu — med Francoo in Španco — je ujel neki ribič na enem samem lovu 48 lososev v mrežo. Teža 500 kg, vrednost 200 angleških funtov, to je 58.400 dinarjev.

Kmet Aucher je pri St. Malo (severna Francija) ustrelil svojo s trga prihajajočo ženo, ker je bila prodala prešica za ceno, ki se mu je zdela prenizka.

V Krkonoših so postavili velikanski žaromet, da gojijo smučarji lahko tudi ponoči svoj sport.

Zenska organizacija na Angleškem zahteva od vlade, naj varuje ženske pri vožnji na železnici. V vsakem vlaku naj bo dosti oddelkov za ženske in tisti moški naj bo kaznovan, ki bi v tak oddelek stopil.

Na Angleškem so natisnili lani na novo 12.706 knjig, za 327 več kakor lani in za 432 več kakor v zadnjem pridojenem letu 1913. Najmanj knjig je bilo natisnjenih v zadnjem vojnem letu 1918, namreč 7716.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Ljubljana, dne 13. februarja 1924.

Les. Splošen položaj se zadnje dni ni nič izboljšal. Povpraševanje je sicer po vseh vrstah rezanega lesa zelo mnogo, vendar do zaključkov le malo pride, ker smo mi vsled porasta dinarja najdražji. Pač bodo izvozniki prisiljeni, gotove količine starih zalog rezanega lesa na vsak način spomladati odprodati, tudi, če se cene ne bodo dvignile, ker bi drugače izgubili preveč na obrestih in bi se jim poleg tega še blago skvarilo. Radi tega vidimo, da se vendar še izvažajo, ker se je začelo kljub neugodnim prilikam z odprodajo starih zalog, poleg tega je pa tudi dosti prisilnih prodaj vsled velikega pomanjkanja denarja. Da bi se tuzemski trg v spomladni sezoni znatno popravil, ni verjetno, ker ni nobenih izgledov, da bi stavbena delavnost oživila. Industrija je restringirala svoje obrate na minimum, ker si ne more nabaviti vsled visokih cen potrebne okroglovine in za slučaj, da bi to bilo mogoče, je tudi z likvidnimi sredstvi najslabše preskrbljena, ker inozemski odjemalci le redkokdaj redno plačujejo.

Najbolj čudno je pa dejstvo, da pri sedanjem minimalnem izvozu čitimo veliko pomanjkanje vagonov in je mogoče vagona dobiti šele čisto po več tednih; znak, da se naše prometne razmere čimdalje bolj slabšajo, ker pokvarjenih strojev in vagonov sploh ne popravljamo ter z njimi le še oviramo promet, ker jih po stolne stoji na posameznih postajah, naše delavnice so pa nezaposlene, ker ni bilo v proračunu potrebnega kredita za izboljšanje železniškega parka. Onih 104 milijonov kredita, katerega je dovolila glavna kontrola, ni v stanu odpraviti težke prometne krize in bo treba na vsak način v prihodnjem proračunu določiti znatno višjo vsoto in priti na temeljito remediuro v prometni politiki.

Z brzimi koraki se bližamo spomladanski sezoni in vendar še ondkoder trohice upanja, da bi se desolantne razmere v lesni industriji in trgovini ublažile. Dolžnost vlade je, da ne izgubi iz vida resolucij, podanih ji na zadnji anketi ter začne nemudoma s potrebnimi ukrepi, ker vsako odlašanje lahko pomeni za našo največjo gospodarsko panogo naravnost katastrofo, ker opazujemo, da se bje na raznih tržiščih med posameznimi skupinami produkcijskih deželaj lut boj za pridobitev novih tržišč tako, da je nevarnost, da izgubi naša lesna trgovina najlepše postojanke.

Zlasti se trudi Romunija, da se usidra na francoskem trgu in ker je Rusija stopila z znatnim poviškom cen na pozorišču in mi vsled znanih razmer ne moremo konkurirati, je ista svoje cene znatno dvignila in poleg tega še poostila plačilne pogoje. Naletela je zaenkrat sicer na velik odpor pri francoskih veletrgovcih, ki v svojih glasilih propagirajo karteliranje in boj proti producentom, ki stavljajo po njih mnenju pretrane in neupravičene zahteve, vendar je mnogo upanja, da v tem boju zmaga Romunija s svojimi zahtevami, ker severne izvozne države za južno Francijo s svojimi visokimi cenami ne pridejo resno v poštev, mi pa kot najbližji ne moremo izvažati. Vsled ugodne zime je bilo Romuniji omogočeno svoja skladišča v Galacu znatno izprazniti, ker je napravila razen v Egiptu tudi še v Italiji velike sklape.

V Italiji je zanimanje po stavbenem lesu najživahnije in vse kaže na to, da bo stavbeno gibanje v tekočem letu konzumiralo velike količine raznih vrst stavbenega lesa. Agenti in prekupovalci so se razpršili po vseh produkcijskih deželah in se dan za dnem oglašajo z vprašanji tudi pri nas, na žalost pa ne pridemo do nobenih večjih sklepov in iskati morajo blago v Avstriji, ki je v ugodnem položaju, da lahko skoraj vsakih 14 dni cene nekoliko zviša. Sicer so v Italiji mnenja, da vsled zadnjih poviškov v kratkem času ne more priti do znatnejšega porasta cen in smatrajo sedanje cene za stabilne. Plačilne razmere postajajo vedno slabše in zahtevajo že velike ter solidne uvozne trdke plačilo na 90 dni, kar še največ ovira kupčije v večjem obsegu v Avstriji. Cene za deske od 18 do 60 mm I. II. se sučejo franco meja okrog Lit 235 do največ Lit 245 in za III. od Lit 190 do 205. Morali 56 x 58 do 118 x 118 Lit 220, isti morali od 4-6 m Lit 235. Veliko je tudi povpraševanje po kratkih in podmerskih deskah. Tesani les se trži za okroglo Lit 145 do 150.

Grčija ima še vedno zelo veliko porabo za stavbeni les, ker dela za obnovo in kolonizacijo še zdavnaj niso končana. Veliko je zlasti povpraševanje po moralih 5-10, 6-10 cm, dolžin od 3 do 6 m ter deskah 12, 18, 20 in 24 mm debeline, 4 m dolžine.

Velik interes vzbuja Nemčija, ki je postala naenkrat eden najboljših konzumentov stavbenega lesa, poleg tega najboljši in najsolidnejši plačnik.

Tudi švicarski trg se je nekoliko oživel ter se zlasti zanima za razne vrste trdega lesa jugoslovenske proveniencije.

Istotako je Anglija stopila iz svoje dosežanje rezerviranosti in nastopila v raznih produkcijskih deželah kot resen kupec, akoravno za sedaj še ne nudi dovolj povoljnih cen.

Vse kaže torej na to, da bo povpraševanje po raznih vrstah stavbenega lesa v spomladanski sezoni precejšnje in ker so v

nekaterih produkcijskih deželah zaloge istege le neznatne ali pa produkcijski stroški zelo visoki, je domneva, da se bodo cene še precej popravile, na vsak način upravičena. Ne kaže torej prehiteti se z odprodajo razpoložljivega blaga, ako ni za to nujnih razlogov.

V Rimu so se te dni končala pogajanja med zastopniki avstrijske in italijanske vlade glede znižanja tovarnine za rezani les in celulozo z uspehom ter stopijo novi tarifi s 1. aprilom t. l. v veljavo.

Istotako je bila podpisana 6. t. m. trgovska pogodba med Avstrijo in Španjo, ki predvsem odpravlja prohibitive takse pribitke 80 odstot. ter uveljavlja za celo vrsto izdelkov tarifne ugodnosti.

Vidimo, kako nam druge države v tarifni, prometni in sploh gospodarski politiki prednačijo, da napravijo svojo industrijo konkurence zmožno, nam pa potem na raznih tržiščih izpodbijajo tla.

V Benetkah se je baje sklenilo znižati tovarnino za Trst za 30 odstot. (Jadranski tarif) ter bi bilo želeži, da se ista čimnapreje uveljavi, da olajša kalkulacijo našim izvoznikom za bodočo sezijo.

Najnujnejše bi pač bilo, da pride naša lesna industrija do potrebnega večjega kredita in da se čimnapreje uveljavijo znižane izvozne tarife ter znižane tarife za dovoz okroglega lesa do žag. Odlašanje bi postalo, kakor smo že uvodoma omenili, za našo industrijo lahko usodepolno.

Zito. Po najnovejših poročilih je začela cena pšenice na ameriških tržiščih zelo nazadovati. Na borzi v Newyorku in Chicagu je nastala prava panika, blago se ponuja vse križem brez vsakih zaključkov. Cene se ne morejo ustaliti ter je pričakovati še nadaljnega padca. Na naših tržiščih se cene niso do danes nič spremenile, ker enostavno ni blaga. Pšenica prihaja le v malih količinah na trg ter notira ca 460 Din v Vojvodini. Mlini z velikimi kapacitetami še do danes niso prav nič znižali svojih cen z izjavami, da nimajo blaga. Vseeno je vendar pričakovati, da bo kakor vedno tudi sedaj ameriški kurz vplival na našega ter da se bodo cene moki znižale. Koruza je popustila v ceni za 5 do 15 para vsled visokega stanja dinarja, vendar ni pričakovati večjega nazadovanja, ker se inozemstvo še vedno zanima za našo koruzo. Po otrobi in krmilni moki še vedno ni nikakega povpraševanja, vsled česar so te cene kljub dragi pšenici ostale neizpremenjene.

Semena. Po tem blagu še vedno ni nikakega povpraševanja, dasiravno se je v prejšnjih letih v tem času že začela razvijati tudi ta kupčija. Današnje cene so za črno domačo deteljo Din 31-35, za lucerno 28-30, za grahor Din 4 do 5.

Sladkor. Ta kupčija se razvija z ozirom na precejšno stabilnost dinarja še precej dobro, konsum raste z ozirom na nizke cene, kartelne cene so se uveljavile po celi državi z malimi izjemami, kajti prejšnje zaloge so izčrpane. Današnja cena za domači sladkor feo vsaka postaja je približno Din 1350, za kristal ter Din 1500 za kocke za tono pri odjemu cellega vagona.

Cene živine, telet in prašičev dne 13. februarja v Ljubljani. Voli rejenci za kg žive teže Din 10.50-11.25, voli za vprego 9-10, biki težki rejenci 10.25-10.75, krave rejene 7.75-8.25, krave klobasarije 5.50-6.50, teleta težka debela 15-16, teleta lažja 13.50 do 14, prašiči špeharji 16.50 do 17.75, prašiči peršutarji 13-14.50, prašiči zaklani (po kakovosti) 17-18.50, banaški špeharji (po kvaliteti) 21-22. — Cene se v preteklem tednu niso nič spremenile pri goveji živini, teletih in prašičih peršutarjih. Debeli prašiči špeharji pa so na ceni nekoliko pridobili, tako da se sedaj lahko prodajo in se zelo povprašuje po debelih težkih prašičih. Za bodoče ni pričakovati posebne izpremembe v cenah, ker je opaziti na mesnem trgu bolj zaostajanje kakor primanjkanje blaga.

Dunajski trg. Živinski trg: 10. t. m. je bilo na trgu skupno 2337 kom. goveje živine. Uvozile so: Romunija 901 kom., Ogrska 399 kom., Češkoslovaška 95 kom., Jugoslavija 13 kom. Avstrija sama je postavila na trg 929 kom. Cene: la vprežni voli aK 19-23.000, voli la aK 17-19.000, biki aK 14-18.000, krave 12-17.000, živina za klobase aK 8000 do 12.000. — Potek trga je bil miren. Cene se niso od preteklega tedna nič izpremenile. — Svinjski trg. 10. t. m. je bilo na dunajskem trgu skupno 10064 kom. prašičev. Uvozile so: Poljska 7273 kom., Romunska 1505 kom., Ogrska 912 kom., Jugoslavija 316 kom., Avstrija sama pa je postavila na trg 48 kom. Tendence je bila posebno za mesnate prašiče precej živahna. Prodalo se je vse blago. Cene: la debele svinje aK 23-25.000, srednje debele svinje aK 22-23.000, stare debele svinje aK 21-22.500, težke svinje 23 do 24.000, lahke svinje aK 22-23.000, angleške mesnate aK 22.000. Cene so padle za ca aK 2000 pri kg.

Galoše, pristne ruske

se dobe odslej v vseh velikostih po skrajno nizkih cenah pri trvdki

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Svetovna letina 1924.

Po podatkih mednarodnega poljedeljskega instituta v Rimu je bila produkcija žita v milijonih meterskih stotov:

Pšenice:	Leta 1924 (1924-25)	Leta 1923 (1923-24)	Povprečje 1918-23 leta
Evropa (27 držav)	292.7	340.7	286.4
Kanada in Unija	311.4	342.9	313.0
Azija (5 držav)	109.5	112.6	101.5
Sev. Afrika (4 drž.)	22.3	29.1	22.9
Argentinja	51.8	67.2	51.2
Avstralija	38.1	34.2	27.5
Skupno (40 držav)	825.8	926.7	802.5

Rži:	Leta 1924 (1924-25)	Leta 1923 (1923-24)	Povprečje 1918-23 leta
Evropa (23 držav)	168.2	211.3	179.4
Kanada in Unija	19.8	21.9	24.2
Skupaj (25 držav)	183.0	233.2	203.6

Ječmena:	Leta 1924 (1924-25)	Leta 1923 (1923-24)	Povprečje 1918-23 leta
Evropa (26 držav)	114.3	138.2	118.2
Kanada in Unija	59.2	59.9	54.8
Azija (4 držav)	24.0	23.2	28.0
Sev. Afrika (4 držav)	17.8	23.0	17.9
Skupaj (36 držav)	215.3	244.3	218.9

Ovsa:	Leta 1924 (1924-25)	Leta 1923 (1923-24)	Povprečje 1918-23 leta
Evropa (26 držav)	227.3	248.2	207.9
Kanada in Unija	288.7	275.6	259.0
Azija in Afrika (4 držav)	3.0	4.8	3.4
Skupaj (32 držav)	519.0	528.6	469.4

Turščice:	Leta 1924 (1924-25)	Leta 1923 (1923-24)	Povprečje 1918-23 leta
Evropa (8 držav)	101.7	90.1	82.1
Kanada in Unija	621.5	777.2	716.6
Azija in Afrika (4 držav)	14.0	13.0	13.7
Skupaj (14 držav)	737.2	880.3	812.4

Ce primerjamo donos leta 1924 z ostalimi leti, je znašala zadnjeletna proizvodnja napram proizvodnjama

	leta 1923	povprečno 1918-1922
pšenice	89.1	102.9
rži	80.6	92.4
ječmena	88.1	98.3
ovsa	96.3	110.6
turščice	83.7	90.7

Rusija v teh številkah ni všteta: produkcija l. 1924 je pa bila tamkaj, kakor cenijo, za 9% manjša napram letu 1921.

Na podlagi teh števil lahko izračunamo sledeče:

Jugoslavija je producirala l. 1924:

	v tisočih, % evropske, % svetovne proizvodnje, % od 1921
pšenice	19.067.6 6.5 2.3 114.7
rži	1.638.4 0.97 0.8 109.2
ječmena	3.333.0 2.91 1.54 103.8
ovsa	2.820.6 1.24 0.54 90.5

Za turščice laoska produkcija še ni znana, gotovo pa dosega produkcijo leta 1923 (21.535.700 q), kar bi značilo 2.92% svetovne ali 21.07% evropske proizvodnje.

g Izkaz Narodne banke s dne 8. februarja 1925. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 31. januarju 1925.) A k t i v a :

kovinska podloga 457.3 (— 7.1), posojila na menice in vrednostne papirje 1.411.4 (+12.3), račun za odkup kronskih novčanic 1.86.3, račun začasne zamenjave 368.0, državni dolg 2966.3, vrednost založenih državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 606.8 (+ 54.8), skupaj 9.134.4; pasiva: glavnica in rezervni fond 31.3, bankovci v obtoku 5.895.8 (+ 101.2), račun začasne zamenjave 368.0, drž. terjatve po raznih računih 2.5 (+0.1), razne obveze 635.1 (— 51.2), vrednost založenih državnih domen 2138.3, azija 63.7, skupaj 9.133.4.

g Vpisi v trgovinski register. Vpisali sta se nastopni tvrdki: >Izuc, družba z o. z. za izdelovanje in trgovino s predmeti usnjate galanterije v Ptuj; Prva jugoslovanska tovarna za podkovske žeblje, Jurca & Tamm v Ptuj. g Obšni zbor. Tovarna dežnikov d. d. v Dolnji Lendavi 25. februarja.

g Likvidacija. Beltsinska hranilnica za mestno okolico, d. d. v Beltincih — družba se je po sklepu delničarjev razšla in prešla v likvidacijo.

g Porast hranilnih vlog. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjižicah in v tekočih računih) pri rezultativnih hranilnicah v Sloveniji za IV. četrtletje 1924. Iz tega izkaza je razvidno, da je bilo stanje vlog početkom četrtletja 281.529.665 dinarjev. Vlogi na hranilne knjižice so znašali tekem četrtletja 38 milijonov 254.790 dinarjev, vlogi v tekočih računih tekem četrtletja pa 23.062.866 dinarjev. Dvigi tekem četrtletja so dosegli 40.991.049 dinarjev, tako da je bilo stanje vlog koncem četrtletja 301.856.278 dinarjev. Izmed 26 regulativnih hranilnic, ki jih obsega ta statistika, izkazujejo le tri neznatno padanje vlog, vseh ostalih 23 pa naraščanje. — Gibanje hranilnih vlog v teku leta 1924. Hranilne vloge pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji so znašale: 31. decembra 1923 280.529.365 Din, 31. marca 1924 274.064.004 Din, 30. junija 1924 263.108.924 Din, 30. septembra 1924 281.529.665 Din in 31. decembra 1924 301 milijonov 856.278 Din. Pred vojno pa so znašale hranilne vloge pri istih zavodih 47 milijonov 420.000 kron (seveda v zlati, prevojni valuti). To je znak za konsolidacijo naših gospodarskih razmer.

g Carinski dohodki. V tretji desetini meseca januarja t. l. so znašali carinski dohodki 55.640.070 dinarjev napram 44.824.248 dinarjev v drugi desetini meseca januarja t. l. Sle-

MEIN KAVA

deče caruarnice so dale dohodkov: Ljubljana 3.962.630 dinarjev, Maribor 2.634.519 dinarjev, Jesenice 698.101 dinar in Rakek 226.093 dinarjev. — V teku celega meseca januarja 1925 so dosegli carinski dohodki višino 133 milijonov 50.440 dinarjev napram 155.778.529 dinarjev v mesecu decembru 1924. Od 1. aprila 1924 pa do 31. januarja 1925 je bilo carinskih dohodkov 1.438.288.955 dinarjev, napram 1.417.168.937 dinarjev v odgovarjajočem razdobju 1923-1924.

g Državne trošarine v decembru 1924. Dohodki od državne trošarine v decembru 1924 so znašali 54.607.942 dinarjev napram 50.166.667 dinarjev, določenih v proračunu. V prvih 9 mesecih proračunskega leta 1924-1925 je bilo državne trošarine vplačano 512 milijonov 217.690 dinarjev t. j. 60.717.690 dinarjev več kakor je določal proračun. — Državni dohodki od taks do dosegli v decembru 1924 95.134.803 dinarjev (proračun le 80 milijonov dinarjev). V prvih 9 mesecih proračunskega leta 1924-1925 je bilo na taksah vplačanih (tako v gotovini kakor v taksnih vrednotnicah) 863.373.245 dinarjev (proračun le 720.000.000 dinarjev). V prvih 9 mesecih proračunskega leta 1923-1924 so znašali dohodki od državne trošarine 457.855.331 dinarjev, od taks pa 510.504.775 dinarjev.

g Nabava bikov za Južno Srbijo. Poljedelsko ministstvo je pred kratkim nabavilo iz Slovenije večje število bikov simodolske pasme, ki jih bo razdelil poljedelcem v Južni Srbiji.

g Carinska konferenca v Ljubljani. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani obvešča vse interese, da se vrši prihodnja carinska konferenca v torek dne 17. februarja t. l. ob 5. uri popoldne v prostorih caruarnice.

Borze.

Dne 14. febr. 1925.

DENAR.

Zagreb. V prostem prometu notirajo: Italija 2.53 (2.5160-2.5460), London 293 (290.75 do 293.75), Newyork 61.25 (60.50-61.50), Pariz 3.2750, Praga 1.8125 (1.79-1.82), Dunaj 0.0865 (0.0853-0.08625), Curih 11.825 (11.74-11.84).

Curih. Belgrad 8.475 (5.49), Berlin 1.235, Italija 21.325 (21.46), London 24.78 (24.75), Newyork 519.10 (518.80), Pariz 27.50 (27.65), Praga 15.375 (15.34), Dunaj 0.07315 (0.07915).

Praga. Lira 139.75, Zagreb 55.45, Pariz 177.50, London 161.55, Newyork 33.80.

Newyork, 13. febr. Belgrad 164, London 477.50, Pariz 526.25, Rim 412.25, Curih 19.265.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Dunaj. Živnostenska banka 881.000, Al-pine 415.000, Greinitz 139.000, Trboveljska družba 466.000, Hrvatska eskomptna banka 124.000, Leykam 152.000, Gutmann 668.000, Slavex 190.000, Slavonija 64.000.

Novi Sad. Pšenica 450-460, koruza 195 do 200.

Newyork, 13. febr. Pšenica 203, koruza 132.375.

Chicago, 13. febr. Pšenica za maj 183.25, za julij 156.75, za september 144.75; koruza za maj 129.125, za julij 129.50, za september 129.625.

Cerkveni vestnik.

c Vsem članom mestne moške Marijine kongregacije pri sv. Jožefu se naznanja, da se vrši sestanek, dne 15. t. m. popoldne ob pol 5. uri skupni danes v »Rokodelskem domu« v priliki, druga soba na desno. — Načelnik m. m. M. k.

Poravnajte naročnino!

Poizvedovanja.

Najden je bil zvezek malih ključev in en nožek na glavni cesti med St. Vidom in Šiško. Lastnik jih dobi v Vižmarjih štev. 22 pri Fani Gostinčar.

Pogreša se od 5. II. črna listnica z imenom »Terrostable« z legitimacijo na V. Š. in nekaterimi skicami ter nek spis od poštne direktije. Omenjeno naj se izroči v našem uradništvu.

ZA POSTNO IN VELIKONOČNO DOBO priporoča Jugoslovanska knjižarna cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Adamič, velikonočne pesmi za mešani zbor. Part. Din 16, gl. po Din 6.
Faist, 10 cerkvenih pesmi za mešani zbor. — Part. Din 20, gl. po Din 4.
Foerster, 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. Din 12.
Foerster, Lamentacije in Očitjanja za mešani zbor. Part. Din 8.
Grum, velikonočne pesmi in Regina coeli za mešani zbor. Part. Din 10.
Hladnik, velikonočne pesmi za mešani zbor in Regina coeli. Part. Din 8.

Hladnik, Regina coeli za mešani zbor. Din 5.
Hribar p. A. Postni in velikonočni napevi za mešani zbor. Part. Din 30, gl. po Din 10.
Kimovec, Rihar renatus, 21 pesmi za mešani zbor. Part. Din 24, gl. po Din 8.
Labarnar, velikonočne pesmi za mešani zbor. Part. Din 10.
Premrl, Slava sv. Križu, postne pesmi za mešani zbor. Part. Din 12.
Sattner, postne pesmi za mešani zbor. (Partitura razprodana), glasovi po Din 6.
Sicherl-Premrl, velikonočne pesmi za mešani zbor. Riharjevi, Vavkovi, Cvekovi, Gerbičevi in drugi napevi. Part. Din 30, gl. po Din 4.

ZA NASE ODRE.

Burke in šalji prizori. 18 burk in šaloiger enodejank za mešane vloge. 20 Din.
Veseloigre in šalji prizori za samo moške in ženske vloge. 16 Din.
Vse naše. Burka v enem dejanju. Spisal F. S. Finžgar. 18 Din.
Na krivih potih. Igra v petih dejanjih za samo ženske vloge. 12 Din.
Nedeljske ure na društvenih odrih. Štiri igrokazi za samo ženske vloge. 16 Din.
Martin Krpan. Dramatska pripovedka v petih dejanjih. Spisal Fr. Govekar. 26 Din.
Voditeljem in režiserjem iger pa priporočamo:
Diletantski oder. Navodilo režiserjem. Spisal M. Skrbinšek. 16 Din.

Lepa maska. Navodila za maskiranje. Spisal Navinšek. 6 Din.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 300 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Vetrovni diferenc v C	Nebo, vetrovi	Panorama v mil
13./2. 21 h	729.2	6.4	0.5	dež. jz.	
14./2. 7 h	731.5	7.1	0.7	d. obl. dež.	212
14./2. 14 h	732.3	9.4	1.1	dež. jz.	

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamkol

Dva vajenca

za čevljarstvo obrt sprejme (ukoj) Jakob Torkar, Višelnica 16, p. Gorje pri Bledu.

Šivilja gre šivat kot po močnica. Naslov v upravi lista pod številko 936.

Dekle z dežele v starosti 16 do 22 let, se sprejme za vsakdanja hišna delca. — JEAN B. POLLAK, Erjavčeva cesta 12. 366

STROJNEGA

KLJUČAVNICARJA šarskega, z večletno prakso v stroj. delavnicah, sprejemem v službo. Ponudbe z navedbo plače in prepiši izprijemal je poslati pod »Samo-stojeno« 940 na upravo lista.

GRASČINA BOSTANJ išče GOSPODINJO

ki mora biti tudi dobra kuharica. Nastop takoj. — Ponudbe na AND. JAKIŠ — Karlovac (Hrvatsko). 921

UČENKA gre k boljši šilji. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod številko 19.

Postrežnica

SE IŠČE za par dni v tednu dopoldne ali popoldne v bližini Tabora. — Naslov pove upravo lista pod številko 901.

Žagarja

za vod. žago išče za mesec marec tvrdka ŠKREBEC & BARTEL, Ljubljana — Miklošičeva cesta 8. 892

SEDMOŠOLEC išče mesto inštruktorja proti plačilu oz. hrani in stanovanju. Pouk vreden in točen. — Ponudbe na poštini predati 129, Ljublj.

Išče se DEKLE

ali žena brez otrok, redoljubna oseba, ki zna opravljati vse hišne posle in cv. kuharica za rodbino 3 članov. Mesečna plača 400 Din. — Ponudbe na Rudarsko trgov. društvo, Ruma. 913

SPREJME SE

v pouk v trgovino z mešan. blagom pridno in pošteno DEKLE z dežele. — Ponudbe na upravnishro lista pod številko 914.

ZANDAR. NAREDNIK

Slovenec, samec, več slovenščine, nemščine in srbohrvaščine v govoru in pisanju. IŠČE vsled izstopa primerno službo pri kakem privatnem podjetju. Nastop 1. aprila 1925. — Naslov v upravi lista pod številko 997.

KNJIGOVODJA-

BILANCIST

Mov. - nem. - hrv. korespondent, išče službo. Ponudbe na upravo pod Dobra moč.

STROJEVODJA

Jugoslovani, izkušen ključavničar, močan vodstva pri stavbenih delih, dobro upeljan, išče službo, tudi v druge kraje. — Ponudbe na upravo pod Strojvodja 803

POMOČI

Katera dobra duša bi pomagala vdovi z vsoto 25.000. — Din za dolo 2 let v knjižbo na prvo mesto posestva? Natlačna obvestila na upravo lista pod »M. M. 9« - 781

PERFEKTNJA

STENOPISTINJA

ki je zaposlena že dalje časa v pisarni kot stenografinja in strojepejska, želi premeniti službo. Gre tudi izven Ljubljane. — Ponudbe na upravnishro »Slovenca« pod šifro: »Politenac« števil. 4321.

VINIČARJA

popolno vsčega za samostojno upravljanje posestva v izmeri 35 oral v Zagorju, oženjenega brez otrok, išče Jakob Spitzer, Krapina.

SPREJMEJO SE

3 kmečke družine

z več delavskimi silami. — Poleg plačila deputat zemlje. Informacije pri oskrbnishro veleposesstva SCHERBAUM — v ROGOZI pri Mariboru. 878

DIJAK

se sprejme na stanovanje in hrano. Instrukcija v hiši. Naslov pove uprava lista pod številko 942.

UPRAVNI URADNIK

časopisa z dolgo prakso — popolnoma samostojna moč z najboljš. spričevali, išče primerne službe. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Upravnik« števil. 926.

Učenec

s primerno šolsko naobrazbo se sprejme pri A. SUŠNIK, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Trgov. pomočnik

dobro izvežban ŽELEZNINAR se sprejme. — Pismene ponudbe upravi pod št. 731.

Pridna, 16-letna DEKLICA

bi se rada

IZUČILA v TRGOVINI

Ponudbe na upravo lista pod šifro »MARJIVA« št. 852.

V SLUŽBO SE SPREJME

v Savinjski dolini k graščini VRTNAR ali VRTNARICA. DVA zanesljiva HLAPCA h konjem in KRAVAR, ki mora znati tudi molziti; slednji je lahko poročen. Dalje KUHAČICA, ki bi kuhala za posle. — Samski imajo prednost. — Ponudbe z navedbo plače na upravnishro »Slovenca« pod šifro »Stalna služba« števil. 796.

DOSLEJ

se je naznanilo 63 oseb, da so potom prve ali druge številke »Fortune«, časopisa za natečaje in posredovanje SLUŽB (uprava Osijek L) dobili službo, ki so jih iskali. Brezplačnih listov na ogled ne pošiljamo. Povzetje izključeno. — Posamezne številke po 10 dinarjev, mesečno 35, četletno 100 Din. 451

Trgovci, pozor!

Po čudovito nizki ceni se dobijo različni ČEVLJI v veletrgovini z usnjem JOH. JELENC — CELJE. 951

KDOR ŽELI

kupiti ali prodati

veleposesstvo, graščino, posestvo, hišo, vilo, tovarno, trgovino, obrt itd., naj se obrne na »GOSPODARSKO PISARNO«, d. z o. z., Ljubljana, Wolfova ulica 1/L.

MODERNI

lovski voz

z 8 sedeži — NAPRODAJ radi pomanjkanja prostora. LAMINGER, Maribor, Slovenska ulica 26. 879

POZORI

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovični ali zelo nižji ceni. Ne zamudite ugodne prilike! Resljeva cesta 30, I. nad., desno.

Moško KOLO naprodaj

v zelo dobrem stanju; cena 1700 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 939.

Proda se dobro ohranjeno žensko KOLO po ugodni ceni. Naslov v upravi št. 937.

Zamenjam

lepo stanovanje. — Kje, pove uprava pod št. 935

Mladi psi

izvrstni čuvaji, 6 tednov stari, so naprodaj. — JOSIP KOSLER — Selenburgova 3.

Pohišstvo!

Najugodnejši nakup vsakovrstnih spalnic in drugega pohištva po najnižjih cenah pri Mat. ANDLOVIC, Vidovdanska 6 — Komenskega 28.

Spalna soba

z novim pohiširanim in sodnim mobiljem se prodaja po jako ugodni ceni. — Informacije pri upravi »Slovenca« v Mariboru, Koroska cesta št. 1. 876

Gostilničarji!

Proda se 36 hl prvovrstnega spodnještajerskega VINA s postaje Brežice. — Naslov v upravi lista pod števil. 801.

Elektrotehn. podjetje

A. ARHAR in drug, Spod. Šiška, Jerneja cesta št. 47.

Prevzema vsakovrst. elektr. dela, gradnje manjših elektr. in instalacij ter vsakih daljnovodov po najnižjih cenah in točni postrežbi. — Garancija! 898 Garancija!

Dirkalno KOLO

skoro novo, se prodaja. Naslov v upravi pod števil. 910.

Društvom in zasebnikom

prevaja in prepisuje spise »POSREDOVALEC«, Sv. Petra cesta 23. 323

300 Din nagrade,

kdor takoj posodi 3000 Din proti obrestim za dobo pet mesecev. Naslov v upr. 931

Hiša

naprodaj z vrtom in dvoriščem v Spod. Šiški. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šifro Ugodna prilika števil. 909.

Morska trava

primo, dobavi NAJCENEJE »FRUCTUS«, Ljubljana — Tabor 2. 328

NAPRODAJ JE

v Kregarjevem pri Kamniku lepo posestvo, na katerem se redi 14 glav živine; naprodaj je z vsem inventarjem in z vsem kmetiskim orodjem; posestvo je v lepi legi. Cena po dogovoru. — Ponudbe na Urban Burgar, Kregarjevo pri Kamniku.

Srebrne krone

se KUPIJO. — Ponudbe pod »Srebrne krone« na upravo.

Trgovski lokal

se ODDA s celo opremo proti sodeležbi na zelo prometni cesti v Ljubljani. Več po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »LOKAL Z OPREMO 945.«

Dve dobro ohranjeni

PISALNI MIZI

iz trdega ali mehkega lesa, se kupita. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »PISALNI MIZI« števil. 944.

Pisalni stroj

znamke »Urania« v popolnoma dobrem stanju, naprodaj. Vprašanja pod št. 1117 »Stroj 929« na upravnishro.

Državno koncesionirano,

ZASEBNO UČILIŠČE

za strojepejsje

GITA PETAC,

Ljubljana, Valvazorjev trg 6 (prilistje). 947

Naprodaj

dobro ohranjen ORLOVSKI KROJ. Naslov v podružnici »Slovenca« — CELJE, »Beli volc«. 930

+

Vsemogočni Gospodar je poklical v večnost našo

Jelico Dežman,

učiteljico.

Pogreb bo v ponedeljek, 16. svečana ob štirih popoldne iz hiše žalosti na Domobranski cesti št. 5 na pokopališče Sv. Križ. Vse, ki ste rajsko poznali in videli njeno trpljenje, prosimo, molite zanjo.

Ljubljana, 14. februarja 1925.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala.

Ob prebriski izgubi našega nadvse ljubljene in skrbnega očeta ozir. starega očeta in strica, gospoda

Ausec Jožefa

vrvarja in posestnika

izrekamo vsem, ki so ga tolažili ob boleznih, zlasti pa g. primariju dr. Gostiši, preč. g. kan. Ferjančiču, dalje kat. društvu rokodel. pomočnikov za poklonjeni venec ter petje in vsem, ki so blagega pokojnika spremlili na zadnji poti kakor tudi vsem, ki so nam izrazili ustmeno ali pismeno svoje sočutje — Bog plačaj! Novemesto, 14. februarja 1925.

Zalujoča rodbina AUSEC in sorodniki.

„SLOVENEK“

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

Dobro je vsikdar

ga inserent izda

veliki ali

pa tudi v

priprosti

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti,

ali pa misli kaj kupiti, je

„Slovenec“ za insercijo

ob vsaki priliki najbolj

Za oglase

v tem mednarodnem denar, ki

po deželi najbolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v

majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D)

zagotovi oglaševalcu gotov

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilagočen

prilago

Urarji!

Zaradi smrti se odda v najem lepo urejena delavnica na Bledu. Potočnik Angela.

HIŠA

z vpeljano STROJNO-KLJUČAVNICARSKO delavnico in takoj prostim stanovanjem v industrijskem kraju **NAPRODAJ!**
Ponudba na upravo lista pod »Ugodni pogoji« št. 823.

MLEKO

čajno MASLO in polnomastno SIR se dobi pri Mlekarski in sirarski zadrugi v DOL. LOGATCU.

Kmečko POSESTVO okrog 50 orolov, z lepimi poslopi, vse v ravnini, malo od Kranja, se ceno proda skupno ali posamezno. — Trije kmečki podi, dva večja, en manjši, takoj ceno naprodaj. — Naprodaj tudi 2 gostilniški poslopi na Gorenjskem, eno v večjem industrijskem kraju, drugo blizu železnice, postaje, dalje trgov. stelaže, puliti in godbeni avtomat. — Več se poizve pri L. REBOLJ — KRANJ.

VOZ

samec, lahek, skore nov, PRODAJ po ugodni ceni. **IVAN KONČAN**, Dravice, št. 62, št. Vid nad Ljubljano

BUKOVA DRVA

suha, kupim. — Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod št. 862. »Več vagonov« 862.

Iščem stanovanje

v bližini Trnovega, naj bo podstrešna soba ali kletna s pečnikom. — Ponudbe na upravo lista pod »Delavce«.

WORTHINGTON-SESALKA

stara, rabljena, lahko tudi defektina, za 15.000—17.000 litrov vode na uro, se kupi. Ponudba je poslata na upravo tega lista pod »Worthington-sesalka« št. 844.

ŠAMOT-

OPEKO in šamot-MOKO (češko) priporoča F. HOČVAR, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 845

HIŠO

z vrtno ali dvoriščem kupim; prodajalec lahko obdrži domstveno stanovanje. Ponudbe na upravo lista pod št. 863. »Ljubljana, predmestje« 863.

Elektrotehnični obratovodja

se takoj sprejme za večje keramično podjetje. Neodložen imajo prednost. — Ponudbe je poslata pod Elektrotehnični obratovodja na upravo »Slovenca«. 918

PRODAJ

dve postelji, dva spodnja in 2 zgornja modroca, salonsko zelo, 3 akcije za prodajo slaščic iz stekla in ženske kolo. — Osojna pot 3/III.

PREMOG

trboveljski, libovski, črnomalski, drva, inozemni koka, oglje, šlezjske briquete dobavlja **ILIRIJA** Ljubljana Kralja Petra trg, št. 220. Pridrži tudi na obroke.

Sploš. kleparstvo

Ferdo Ferenz, LJUBLJANA - Mirje 2, izvršuje vsa stavbena in galanterijska nova dela in popravila strokovno in ceno.

Kože divjačin:

divjih in domačih zalcov, lisic, kun, dihurjev, polhov itd., kupuje po najvišjih cenah **PETER SEMKO**, Ljubljana, Križevniška ulica 7.

JOS. PODKRAJŠEK

LJUBLJANA JURČICEV TRG priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih pletenin modnega blaga ter perila, potrebščin za šivilje — vse po znižanih cenah. Pismena naročila točno s obratno pošto

Lisičje KOŽE

in drugih divjačin kupuje vedno **D. ZDRAVIČ** — trgovina usnja, LJUBLJANA, Sv. Florijana ulica št. 9.

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

Naročajte nedeljskega „SLOVENCA“!

Pozor kmetovalci, kmetijske zadruge in veletrgovci!

Med najvažnejša in najuspešnejša umetna gnojila štejejo danes brezdvomno v vodi raztopljivi 16/18 %.

SUPERFOSFAT

Domača industrija: „**DANICA**“ d. d., Zagreb izdeluje v svojih kemičnih tovarnah **SUPERFOSFAT** najboljša kakovosti in nudi istega po skrajni tovarniški ceni franco vsake pestala Slovenije. Naročila sprejema in daje pojasnila zahtopstvo „**Danica**“ d. d. v Ljubljani, Poljanski nasip 43.

Velik uspeh zagotavlja. Izobno uporabljivo sredstvo za umetno gnojenje polja, travnikov in vinogradov! Preizkusite!

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z o. z. v Ljubljani

Mestni trg št. 6

Samstvena glavica za vloge znaša že nad 11 milijonov dinarjev

Vloge obrestuje zelo ugodno, in sicer:

vloge, ki jih izplačuje takoj, brez odpovedi po	8%
vloge z enomesečno odpovedjo po	10%
vloge s trimesečno odpovedjo po	12%
vloge s šestmesečno odpovedjo po	15%

Izven ljubljanskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov. Posojilo daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo ali poročstvo. — Inkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

NAJUGODNEJŠI NAKUP!

Radi selitve se proda HIŠA, v kateri se nahaja trgovina z meš. blagom po nadvse ugodni ceni. Hiša se nahaja petčetrst ure od Ljubljane. Obstoji iz 2 sob, kuhinje, shrambe, lepe veže in 1 trg. lokala. Krita je z opeko. Najnižja cena bi bila z zalogo vred 55.000 Din. Proda se tudi brez zaloge. Naplailo takoj 30.000 Din, ostanek po dogovoru. — Cenj. ponudbe upravi lista pod »Raj« št. 875.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjižbo in z zastavo zalog blaga, ISČEJO

posojila ozir. družabnike ali kupce.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje Gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani, Wollova ul. 1/II

Razpisan je

natečaj

za idejne načrte stanovanjske in trgovinske HIŠNE SKUPINE na Kralja Petra trgu v Mariboru (osnutki v merilu 1:200)

na dan 4. aprila 1925

za strokovnjake, ki so državljani kraljev. Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Nagrade po 22.000, 16.000, 10.000 Din in trikrat po 4000 Din.

Pripomočki in natečajni pogoji so interesentom na razpolago pri podpisnem zavodu za znesek 50 Din.

POKOJNINSKI ZAVOD ZA NAMESČENCE
V LJUBLJANI — ALEKSANDROVA CESTA.

POZOR!

V Vašem lastnem interesu Vas opozarjamo, da si navedite vse potrebne potrebščine pri znani trvdki

B. Veselinović & Comp.

v MARIBORU, Gosposka ulica št. 26,

ker je dokazano, da je trvdka solidna. Tamkaj dobite dobro blago po znižanih cenah, kajti uveden je nov princip: »majhen zaslužek — velik promet.« Na izbiri imate srajce za moške, ovratnike, klobuke, čepice, kravate, moške in ženske nogavice, svilene in volnene ščitnike (serpe), volnene trikotaze, svilene in druge robce, damske in moške gamaše iz klobučevine, palice itd. — Francoske parfumerije, Coty, Houbigant, Gibbs, 4711, Odol, »Luks«, kemično milo, garantirano najboljšo sredstvo za čiščenje raznih madežev, osobito oljnatih in od črnih ter masti. — Damske kožnate in svilene torbice in drugo raznovrstno blago.

Pojasnilo.

Z ozirom na razne govorice, ki se trostijo po vsej državi, javljamo tem potom, da ni res, da je pivovarna Union kupila našo tovarno špirta in kvasa, temveč da smo samo začasno prenehali izdelovati kvas, tovarna pa je bila prej kot slej naša last ter izdelujemo v njej sredstva za peko kruha: „DIASLAD“, „DIAMALT“ in sladno moko „MALTUSIN“.

Cenjenim odjemalcem se najtopleje priporočamo.

Maks Zalokar & sin, Ljubljana.

Trgovina dobro vpeljana, v zelo prometnem kraju, s specerijskim in kolonialnim blagom, deželnimi pridelki ter mlinškimi izdelki, žganjem itd. SE ODDA V NAJEM zaradi selitve solidnemu, izvežbanemu trgovcu pod ugodnimi pogoji. — Kraj večje mesto na Gorenjskem, stanovanje in skladišče v hiši. — Prevzeti je celo zalogo po dnevnih cenah, proti takojšnjemu plačilu. Zaloge je za okrog 150 do 200.000 Din. — Po ponudbe je pisati na upravo tega lista pod št. 863. »SOLIDEN TRGOVEC«.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Potovala sta dan za dnevom in brez konca po mehke, neutrtem snegu. Trdo, naporno in enakomerno delo, brez vsakega razvedrila in razburjenja, je bil ta tek po trdi površini, trdovratno, neolajšano delo, ko je bil sedaj eden v krpljah spredaj, sedaj drugi. Potlačiti je bilo treba cel jrd prašnjatega snega in široko spletena krplja se je pod težo moža pogreznila celih tucat palcev globoko v mehko površino. Za delo s krpljami v takih okoliščinah je bilo treba mišic, ki so bile drugačne kakor pri navadni hoji. Od stopinje do stopinje se dvigajoča noga se ni mogla premikati navzgor in poševo. Treba je bilo vzdigniti navpično. Kadar se je krplja pogreznila v sneg, je pred rilecem stala navpična dvanajst palcev visoka stena snega. Ako pa se je pri dviganju noga le količkaj premaknila poševo naprej, je rilec proniknil v ovirajočo steno in se nagnil nizdol tako, da je peta zadela ob nogo zadaj. Radi tega je bilo treba vsakokrat in ves čas vzdigovati nogo dvanajst palcev naravnost kvišku, preden se je moglo začeti gibanje iz kolena naprej.

Po taki deloma utrjeni površini so sledili psi, možak pri vodilnem drog in sani. V najboljšem primeru niso prehodili več kot tri milje na uro, čeprav so se mučili, kakor se samo izbrani ljudje mučiti morejo. To pa je zopet povzročilo daljše ure potovanja in Daylight je hodil dvanajst ur na dan, da vzdrži povprečno dnevno pot in se zavaruje zoper nezgode. Ker so porabili tri ure za postavitev tabora zvečer in kuhanje fižola, za zajtrk zjutraj in razstavitev tabora, in za otajanje fižola pri opoldanskem postopu, je preostalo devet ur za spanje in odpočinek, in od teh devet ur niso niti psi niti možaka tratili dosti minut.

V Selkirku, trgovski postojanki blizu reke Pelly, je Daylight svetoval Kani, naj ostane tam, da se odpočije, in se mu na poti iz Dyeae nazaj zopet pridruži. Neki Indijanec od jezera La Barge, ki je zašel od

svojega rodu, je bil voljan prevzeti njegovo mesto; a Kama je bil trdovraten. Zagodnjaj je nekaj malce zamerljivo, in to je bilo vse. Vendar pse je Daylight zamenjal, pustil izmučeno petorico, da se odpočije do povratku, in ej nadaljeval pot s šestimi novimi psi.

V noči, ko so dospeli v Selkirk, so potovali do desetih zvečer, in ob šestih drugo jutro so odrinili na daljno divjo, skoraj pet sto milj dolgo pot proti Dyeai. Zopet je nastopil hud mraz, pa najsi je bilo mrzlo ali toplo, pot je bila neutrta. Ko je toplomer padel na petdeset stopinj pod ničlo, je bilo celo težje potovali, ker so bili tudi kristali iz sreža po trenju pod sanicami pri tej nizki temperaturi bolj podobni peščenim zrnom. Psi so morali vleči mnogo težje kakor po istem snegu pri dvajsetih ali tridesetih stopinjah pod ničlo. Daylight je podaljšal dnevno pot na trinajst ur. Skrbno je čval dni, ki jih je bil pridobil, kajti videl je, da ga čakajo še hude dalje.

Ni še bilo povsem sredi zime, in nemirna reka Tifty Nile je njegovo sodbno opravila. Na mnogih krajih je tekla na široko odprta, samo na obeh straneh jo je obrobil obrežni led. Na številnih krajih, kjer se je voda zaganjala ob strme klič, se obrežni led ni mogel narediti. Radi tega so se morali obračati in sukati; sedaj so prekoračili reko, sedaj se zopet vračali in so včasih naredili pol tuceta poskusov, predno so našli pot preko posebno nevarne proge. Počasno delo je bilo to. Treba je bilo preskušati ledene mostove in tedaj je stopal ali Daylight ali Kama naprej s krpljami na nogah in z dolgim drogom počes v roki. Ako so se pri tem udili, so se na ta način lahko rešili s palico, ki je mostila luknjo, ki jo je naredilo njihovo telo. Več takih dogodiljev se je primerilo obema. Pri petdesetih stopinjah pod ničlo do pasu premočenemu človeku ni mogoče potovali, ne da bi zmrzoval; vsaka taka nezgoda je torej pomembna zakasnitev. Kakor hitro se je tako ponesrečeni rešil, je tekal sempatja, da vzdrži obtok krvi, suhi tovariš pa je zanetil ogenj. Ob njegovi toploti je bilo mogoče preobleči se in posušiti mokro obleko za prihodnjo nezgodo.

Neprilike je poslabševala še okolnost, da se to nevarno potovanje po reki ni moglo vršiti v temi in je tako njihovo delo bilo omejeno na šest ur mraka. Vsak trenutek je bil dragocen in stremela sta za tem, da ga ne izgubita. Radi tega sta pri prvem znamenju nastopajočega sivega dne razstavila taborišče, naložila sani, vpregla se in čakala pri ognju. Tudi se opoldne nista ustavila, da bi obedovala. Na tak način sta ostajala daleč za preračunanim redom in vsak dan jima je odjedel od onih milj, ki sta jih popreje več prevozila. Bili so dnevi, ko sta naredila petnajst milj, in zopet dnevi, ko sta prevozila samo tucat milj. Nekoč pa sta namerila na tako slabo proggo, da sta tekom dveh dni prevozila celih devet milj, ker sta se morala trikrat obrniti od reke in znositi sani in opremo čez gorovje.

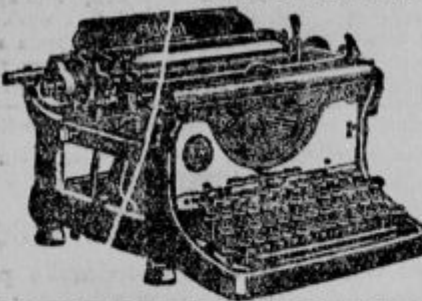
Naposled sta se ločila od strašne reke Tifty Nile in dospela do jezera La Barge. Tod ni bilo ne odprte vode ne razruvanega ledišča. Na daljavo dobrih trideset milj je sneg ležal ravno kakor na mizi, hkratu je bil debel tri čevlje in mehak kot moka. Tri milje na uro je bilo največ, kar so mogli prevoziti, a Daylight je praznoval mimohod mimo reke Tifty Nile s tem, da je potoval pozno. Ob enajstih dopoldne so dospeli do začetka jezera. Ob treh popoldne, ko se je pričela arktična noč, so privikrat uzrli drugi konec jezera in so ob prvih zvezdah ugotovili smer. Ob osmih zvečer so pustili jezero za seboj in stopili v ustje reke Lewes. Tukaj so se ustavili za pol ure, si otajali kose zmrznjenega skuhanega fižola in dali psom poseben odmerek živeža. Nato pa so jo udarili po reki navzgor do ene po polnoči, ko so si naredili redni tabor.

Tisti dan so potovali šestnajst ur; psi so bili preveč utrjeni, da bi se borili med seboj ali celo lajali, in Kama je zadnje milje vidno sepal; vendar je bil Daylight drugo jutro ob šestih zopet na poti. Ob enajstih je bil ob vznožju gore White Korse in tiha noč ga je našla taborečega onstran Box Cañona, kjer je imel za seboj poslednjo slabo rečno proggo in vrsto jezer pred seboj.

„Slovenec“ imajo vedno v roki!

The Rex Co., Ljubljana

Gradišče št. 10

Najstarejša in največja specialna trgovina v Jugoslaviji s pisalnimi, računalnimi in koptreznimi stroji, raznoševalnimi aparati, pisarniško opremo in v vsem tovarniški potrebnostmi.

Ustanov. 1908.
Telefon št. 208

Delikatesno trgovino dobro vpeljano, v zelo promet. kraju, z zalogo, oddam v najem strokovnjaku, solidnemu in vestnemu, pod ugodnimi pogoji. - Stanovanje, skladišče in klet v hiši. Prevzeti je zalogo po dnevnih cenah proti takojšnjemu plačilu. Zaloge je za okrog 80.000 Din. Kraj večje mesto na Gorenjskem. — Po ponudbo je pisati na upravo »Slovenec« pod šifro: »Delikatesni trgovci«.

Zastopnik se išče

Svetovna trdnica kratke robe, ki ima skozi dolga leta podružnico v Jugoslaviji, išče prvorazrednega provizijskega zastopnika iz iste branše za rajon Ljubljana in okolica. Isti mora dokazati, da je pri odjemalcih izvrstno upeljan.

Gospodje, ki odgovarjajo gornjim pogojem in imajo že druga zastopstva naj pošljejo svoje ponudbe na „OZMA“, oglasni zavod, Zagreb.

Zastopnik se išče!

ZASTOPNIKA, prvorazredno moč, jako dobro uvedenega pri krojačih in šiviljah (modistinjah) IŠČE za takojšen nastop tekstilna trdnica, ev. se mu poveri konsignacijsko skladišče. — Ponudbe pod »Dobri pogoji« na »OZMA«, ogl. zavod, Zagreb, Gunduličeva 5. 770

STROJI ZA PLETENJE

Flach Rund-Links-Links in Jackard
za ročni in strojni pogon

SPULMASCHINE za strojni in ročni pogon
RAUMMASCHINE RUNDSTÜHLE

IGLE in deli strojev za vse sisteme in finete vedno na skladišču pri

ALFRED KOZMA, OSIJEK
Županijska ulica št. 42.

Glavni zastopnik tehniške poslovnice za industrijo strojev za pletenje
Felix Lederer, Wien

„AUGOLATOR“

inhalacijski aparat ne sme manjkati v nobeni družini, nabaviti si ga mora vsak posameznik, ako skrbi za svoje zdravje. — „AUGOLATOR“ zdravi in najsigurnejšo metodo za bolezen dihalnih organov, kakor: Prehlajenja, kašelj, oslovski kašelj, astma, goltanost in bronhitis, katar, vnetje in pljučne bolezni, vnetje pljučnih konic, posledice influence, astme itd. itd.

— Prednosti aparata: razhlajanje olinat in vodene tekočine. Ni nikoli zvezi s kurjavo, torej ognja varno. Komodno more se uporabljati tudi v postelji. Takoj po uporabi se pacient lahko roba na mirni zrak, ter je popolnoma zavarovan pred ponovnim prehlajenjem. Presesetljiv učinek takoj po uporabi.

Cena popolnega aparata „AUGOLATOR“ Din 135.—

Zahtevajte brezplačni prospekt. — Generalno zastop. na SHS
Jože Cebulj, agentura-komisija
Jesenice na Gorenjskem

Brinjevo olje

kupuje po najvišji ceni

Drogerija „ADRIJA“ Ljubljana

Šelenburgova 5. (nasproti glavne pošte.)

Ženini - neveste

ki si ustvarjate svoj lastni dom, dobite za to potrebno

pohištvo in medroce

lepo izdelane in po zmernih cenah pri

F. Fajdiga sin, pohištveno mizarstvo - LJUB-
LJANA, Sv. Petra cesta št. 17.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poročstvu, vknjižbi na posvetu i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Poizkusite enkrat s terpentinovim „Gazela“ milom

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1867

Ta najstarejša in največja, po vsej naši kraljevini ter še preko njenih mej najbolj vpeljana in najkopleje priporočana zvonarna, ki je bila odlikovana v največjih svetovnih mestih, kakor v Parizu, na Dunaju, v Trstu itd., prejema dan na dan najlaskavejše zahvale za svoje priznane

prvovrstne bronaste

ZVONOVE

Izmed stotin in stotin priznanic pričbuje se na tem mestu ena zadnjih:

Karlovac, 2./II. 1925.
Zvon, koje ste ovdje postavili u težini od 1247 kilogr., glas D, na 20. decembra 1924 vilo nas zadovoljava. Narod je jako zadovoljan, pa je samo svih jedna želja, da čim prije dobijemo i drugo.
Svakom sam preporučao Vašu firmu, pa čem to činiti i u buduću.
Vaša firma u svakom pogledu i to zaslužuje.
U izraz odličnog poštovanja jesam

P. Jurij Blučić i. r.
gradjanin i župnik.

Zvon je kolavdiral L. g. svetnik P. Mugolla Sattner. — Zvonovi te zvonarne imajo pri relativno najnižjih težah najmočnejše in najkrajše glase, kar je pri naročilih največjega pomena. Vsi priznane solidnosti in kulance prejema tudi največ naročil.

„Splošna knjižnica“

nudi sledeče najnovejše zvezke:

D. Feigl: Domače živali, humorističen spis, 72 strani, broš. 10 Din, vez. 15 Din.
H. Murger: La Bohème, roman, 402 strani, broš. 35 Din, vez. 42 Din.
A. Remec: Magda, tragedija, 85 strani, broš. 14 Din, vez. 20 Din.
Dr. F. Göstl, Misterij duše, poljudni pregled psihijatrije, 276 strani, broš. 35 Din, vez. 42 Din.
Dr. A. Gosar: Socialna ekonomija, 300 strani, broš. 85 Din, vez. 95 Din.
T. Zielinski: Antični in moderni svet, 101 strani, broš. 36 Din, vez. 45 Din.

Naročila sprejema:

ZVEZNA KNJIGARNA — Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Formaldehid 40%

prodaja v vsaki količini s skladišča tvornice v Teshču

Destilacija drva d. d., Zagreb,

Boškovičeva ulica 33

LOKOMOBILI 10-500 HP

Wolf-Lanz novi ali popolno generalno popravljani in preizkušeni s tovarniškim jamstvom in montažo.

Sirovoljini - Diesel - upojni plin - motori

BRAČA FISCHER B. ZAGREB

Pantovčak 1 b. Pogledajte naša velika skladišča

KANADA

Ali se mislite pridružiti Vašemu možu ali očetu v Kanadi.

Ali imate sorodnike ali prijatelje v Kanadi, katerim se hočete pridružiti.

Ali želite potovati v Kanado, da si nabavite farmo.

Ako se zanimate za Kanado in rabite gornje ali druge informacije o tej zemlji, obrnite se na:

CANADIAN PACIFIC

Zastopnik za Slovenijo:

JOSIP ZIDAR, Dunajska cesta št. 31

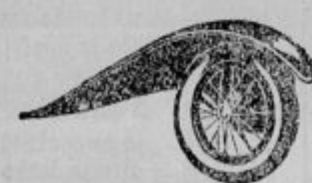
Odvetnik dr. Viktor Abazhizh

vljudno naznanja

otvoritev svoje pisarne

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26

(dvorišče).

Blatnike (Rothflügel)

vse vrste in vsa spajajoča pločevinasta dela ter popravila strokovno izvršim

Specialna delavnica

GUSTAV PUC, Ljubljana, VII. Celovška c. 58

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.

V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15, II.

Jeclanje

in vsa druga motenja govora, ki obtežujejo življenje tudi najbolj nadarjenim, se radikalno in za vedno odstranijo pri osebah vsake starosti in stanu po novo preizkušeni metodi prof. Neumanna, ki se opira na naravni temelj jezikovnih zakonov

Nad 500 zahval in priznanj od oseb, ki so trpele na motenju govora ter od uglednih zdravnikov in strokovnjakov. Radi novih prijav se stranke sprejemajo še od nedelje do četrka 15—19. februarja od 10—1 in 3—5, v hotelu »Sion«, I. nadstr., soba št. 23.

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-aktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekti in reference daje **Jugo-Hag**

Ljubljana: Telefon 560

Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun pošto čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 30.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.